

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 7ης Ιουλίου 1999 *

Στην υπόθεση T-106/96,

Wirtschaftsvereinigung Stahl, ένωση γερμανικού δικαίου, με έδρα το Düsseldorf (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον Jochin Sedemund, δικηγόρο Βερολίνου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Paul F. Nemitz και Frank Paul, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζόμενης από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους Guus Houttuin και Stephan Marquardt, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Alessandro Morbilli, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

παρεμβαίνον,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως 96/315/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 7ης Φεβρουαρίου 1996, σχετικά με ενίσχυση που πρόκειται να χορηγήσει η Ιρλανδία στη χαλυβουργική επιχείρηση Irish Steel (ΕΕ L 121, σ. 16),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, V. Tiili, P. Lindh και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 25ης Νοεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (στο εξής: Συνθήκη ή Συνθήκη ΕΚΑΧ) απαγορεύει, κατ' αρχήν, τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στη χαλυβουργική βιομηχανία. Το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ορίζει ότι δεν συμβιβάζονται προς την κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα «οι επιδοτήσεις ή οι ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή οι ειδικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται από αυτά υπό οποιαδήποτε μορφή».
- 2 Το άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης έχει ως εξής:

«Σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη, στις οποίες απόφαση ή σύσταση της Επιτροπής παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση, κατά τη λειτουργία της κοινής αγοράς του άνθρακα και του χάλυβα και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4, η απόφαση ή η σύσταση αυτή δύναται να εκδοθεί μετά ομόφωνη γνώμη του Συμβουλίου και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή.

Η ίδια απόφαση ή σύσταση, εκδοθείσα με την αυτή μορφή, καθορίζει ενδεχομένως τις εφαρμοστέες κυρώσεις.»

- 3 Προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αναδιαρθρώσεως του τομέα της χαλυβουργίας, η Επιτροπή στηρίχθηκε στις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης για να θέσει σε εφαρμογή, από την αρχή της δεκαετίας του '80, ένα κοινοτικό σύστημα ενισχύσεων επιτρέπον τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στη χαλυβουργία σε ορισμένες περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις. Το σύστημα αυτό υπέστη διαδοχικές προσαρμογές, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι συγκυριακές δυσχέρειες της χαλυβουργικής βιομηχανίας. Έτσι, ο κοινοτικός κώδικας των ενισχύσεων προς τη χαλυβουργία που ίσχυε κατά την περίοδο που αφορά η υπό κρίση υπόθεση είναι ο πέμπτος κατά σειρά και θεσπίστηκε με την απόφαση 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 362, σ. 57, στο εξής: κώδικας ενισχύσεων ή πέμπτος κώδικας). Ο πέμπτος κώδικας ίσχυσε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1996. Αντικαταστάθηκε την 1η Ιανουαρίου 1997 με την απόφαση 2496/96/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 338, σ. 42), η οποία και αποτελεί τον έκτο κώδικα ενισχύσεως της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα. Από τις αιτιολογικές σκέψεις του πέμπτου κώδικα προκύπτει ότι θέσπιζε, όπως και οι προηγούμενοι κώδικες, ένα κοινοτικό σύστημα με σκοπό την κάλυψη των ειδικών ή μη ενισχύσεων που χορηγούν τα κράτη μέλη υπό οποιαδήποτε μορφή. Ο κώδικας αυτός δεν επέτρεπε ούτε τις ενισχύσεις για τη λειτουργία ούτε τις ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση, εκτός αν επρόκειτο για ενισχύσεις για το κλείσιμο μονάδων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1997, T-243/94, British Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1887, στο εξής: απόφαση British Steel, σκέψη 3).
- 4 Παράλληλα με τον κώδικα ενισχύσεων, που αποτελούσε γενική απόφαση, η Επιτροπή έκανε κατ' επανάληψη χρήση του άρθρου 95 της Συνθήκης προκειμένου να εκδώσει ατομικές αποφάσεις εγκρίνουσες κατ' εξαίρεση τη χορήγηση ειδικών ενισχύσεων. Υπ' αυτές ακριβώς τις συνθήκες, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 12 Απριλίου 1994, έξι ατομικές αποφάσεις εγκρίσεως χορηγήσεως κρατικών ενισχύσεων σε διάφορες επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα. Οι αποφάσεις αυτές αποτέλεσαν το αντικείμενο τριών προσφυγών ακυρώσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου, επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 1997, T-239/94, EISA κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1839, στο εξής: απόφαση EISA), British Steel, ό.π., και T-244/94, Wirtschaftsvereinigung Stahl κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1963, στο εξής: απόφαση Wirtschaftsvereinigung).

Ιστορικό της διαφοράς

- 5 Η Irish Steel Ltd (στο εξής: Irish Steel) είναι μια εταιρία που ανήκει κατά 100 % στον δημόσιο τομέα και η οποία εκμεταλλεύεται την μοναδική εγκατάσταση χυτεύσεως και εξελάσεως χάλυβα στην Ιρλανδία. Έχει την έδρα της στο Haulbowline, Cobh, της κομητείας του Cork. Η Irish Steel διαθέτει ετήσια ικανότητα παραγωγής ρευστού χάλυβα 500 000 τόνων και παρασκευής προϊόντων θερμής ελάσεως (μορφοσιδήρων) 343 000 τόνων. Επί πέντε έτη εμπορίας, από το 1990 έως το 1995, η πραγματική της παραγωγή προϊόντων θερμής ελάσεως ήταν, αντιστοίχως, 278 000, 248 000, 272 000, 276 000 και 258 000 τόνοι, πράγμα που αντιστοιχεί σε επίπεδα παραγωγικότητας σημαντικώς κατώτερα της ικανότητάς της.
- 6 Κατά την περίοδο 1980-1985, η Irish Steel έλαβε ενισχύσεις από την Ιρλανδική Κυβέρνηση αξίας 183 εκατομμυρίων ιρλανδικών λιρών (IR£) κατόπιν εγκρίσεως της Επιτροπής. Κατόπιν, η επιχείρηση διάνυσε μία περίοδο συνεχών χρηματοοικονομικών δυσχερειών που είχαν ως αποτέλεσμα συνολικές ζημιές, κατά το τέλος του έτους εμπορίας 1994/95, που υπερέβαιναν τα 138 εκατομμύρια IR£.
- 7 Το 1993, η Ιρλανδική Κυβέρνηση παρέσχε την εγγύησή της για δύο δάνεια (αντιστοίχως 10 εκατομμυρίων και 2 εκατομμυρίων IR£) που συνομολογήθηκαν με πραγματικό επιτόκιο κατώτερο του επιτοκίου της αγοράς. Τα δάνεια αυτά κρίθηκαν αναγκαία προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησεως. Το στοιχείο αυτό ενισχύσεως δεν κοινοποιήθηκε τότε στην Επιτροπή.
- 8 Η οικονομική επιδείνωση της καταστάσεως της Irish Steel ώθησε την Ιρλανδική Κυβέρνηση να κοινοποιήσει στην Επιτροπή, με έγγραφο της 1ης Μαρτίου 1995, ένα σχέδιο αναδιαρθρώσεως της εταιρίας αυτής καθώς και τις σχετικές με αυτό κρατικές ενισχύσεις. Το σχέδιο αυτό προέβλεπε συνεισφορά 40 εκατομμυρίων IR£ ως μετοχικό κεφάλαιο και την κρατική εγγύηση για το δάνειο των 10 εκατομμυρίων IR£ που παρατέθηκε στην προηγούμενη σκέψη (στο εξής: πρώτο σχέδιο αναδιαρθρώσεως): συγχρόνως, οι ιρλανδικές αρχές

άρχισαν διαπραγματεύσεις προς τον σκοπό ιδιωτικοποίησης της Irish Steel.

- 9 Στις 4 Απριλίου 1995, η Επιτροπή, με την ανακοίνωσή της 95/C 284/04 που απευθύνθηκε σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων στα κράτη μέλη και στους ενδιαφερομένους τρίτους ως προς τις ενισχύσεις που η Ιρλανδία αποφάσισε να χορηγήσει στην Irish Steel (ΕΕ C 284, σ. 5, στο εξής: ανακοίνωση 95/C), ειδοποίησε τους ενδιαφερομένους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους ως προς το αν τα κοινοποιηθέντα μέτρα συμβιβάζονται προς την κοινή αγορά. Εντούτοις, η πρώτη κοινοποίηση της 1ης Μαρτίου 1995 ανακλήθηκε με έγγραφο της 7ης Σεπτεμβρίου 1995 και οι ιρλανδικές αρχές προέβησαν σε αναθεωρημένη κοινοποίηση προς την Επιτροπή. Η κοινοποίηση αυτή περιελάμβανε ένα νέο σχέδιο σχεδιαζομένων κρατικών ενισχύσεων ως αντιστάθμισμα για την απόκτηση της Irish Steel από την ιδιωτική εταιρία Ispat International (που έχει το κέντρο της στην Ινδονησία, ελέγχεται από ινδικά κεφάλαια και ασκεί δραστηριότητες σε διάφορες χώρες), κατόπιν μιας διαδικασίας υποβολής προσφορών. Το δεύτερο αυτό σχέδιο ουδόλως ανακοινώθηκε στους ενδιαφερομένους τρίτους.
- 10 Κατά τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, οι σχεδιαζόμενες σε συνάρτηση με την πώληση της Irish Steel κρατικές ενισχύσεις ανέρχονταν συνολικώς σε 38,298 εκατομμύρια IR£. Κατανέμονταν ως εξής:
- μέγιστο ποσό 17 εκατομμυρίων IR£ που αντιστοιχεί στην ακύρωση ενός άτοκου κρατικού δανείου,
 - συνεισφορά σε μετρητά 2,831 εκατομμυρίων IR£ κατά μέγιστο όριο, προοριζομένων για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος της επιχειρήσεως,
 - συνεισφορά σε μετρητά 2,36 εκατομμυρίων IR£ κατά μέγιστο όριο, προοριζομένων για τη χρηματοδότηση ειδικών επανορθωτικών του περιβάλλοντος έργων,

- συνεισφορά σε μετρητά 4,617 εκατομμυρίων IR£ κατά μέγιστο όριο, προοριζομένων για τη χρηματοδότηση ενός μέρους της εξυπηρετήσεως του χρέους,
- συνεισφορά σε μετρητά 0,628 εκατομμυρίων IR£ κατά μέγιστο όριο, προοριζομένων για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος του συνταξιοδοτικού συστήματος,
- συνεισφορά σε μετρητά 7,2 εκατομμυρίων IR£ κατά μέγιστο όριο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις του σχεδίου αναδιαρθρώσεως από τις οποίες εξηρτάτο η σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου,
- αποζημιώσεις μέγιστου ποσού 2,445 εκατομμυρίων IR£, για την αντιστάθμιση ενδεχομένως υπολειμματικής φορολογήσεως, καθώς και άλλων δαπανών και χρηματικών βαρών που κληρονομήθηκαν από το παρελθόν,
- μέγιστο ποσό 1,217 εκατομμυρίων IR£ που αντιστοιχούν στο στοιχείο ενισχύσεως που περιέχεται στις κρατικές εγγυήσεις οι οποίες καλύπτουν δύο δάνεια συνολικού ύψους 12 εκατομμυρίων IR£ (οι εγγυήσεις αυτές, που συμπεριελάμβανε η διαδικασία που κινήθηκε δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων στη χαλυβουργία, έχουν ήδη αναληφθεί συγκεκριμένα — κατά τη συμφωνία πωλήσεως της εταιρίας — από τον επενδυτή ο οποίος παρέσχε αντισταθμιστική κάλυψη στην Ιρλανδική Κυβέρνηση).

11 Το δεύτερο σχέδιο αναδιαρθρώσεως προέβλεπε ότι η Ispat International θα αποκτούσε το σύνολο των μετοχών της Irish Steel αντί μιας ιρλανδικής λίρας και θα ανέλαμβανε το σύνολο των χρεών και υποχρεώσεων που απέμεναν, με εξαίρεση το άτοκο κρατικό δάνειο των 17 εκατομμυρίων IR£ που θα ακυρωνόταν. Επιπλέον, η Ispat International δεσμεύθηκε να επέμβει με

χορήγηση κεφαλαίου 5 εκατομμυρίων IR£ και να πραγματοποιήσει επενδύσεις συνολικού ύψους 25 εκατομμυρίων IR£ κατά τη διάρκεια των επομένων πέντε ετών.

- 12 Με έγγραφο της 11ης Οκτωβρίου 1995, η Επιτροπή ανακοίνωσε το δεύτερο αυτό σχέδιο στο Συμβούλιο (στο εξής: ανακοίνωση της 11ης Οκτωβρίου 1995), το οποίο το ενέκρινε στις 22 Δεκεμβρίου 1995. Η απόφαση 96/315/EΚΑΧ της Επιτροπής, της 7ης Φεβρουαρίου 1996, σχετικά με ενίσχυση που πρόκειται να χορηγήσει η Ιρλανδία στη χαλυβουργική επιχείρηση Irish Steel, που δημοσιεύθηκε στις 21 Μαΐου 1996 (ΕΕ L 121, σ. 16, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), επέτρεψε τη χορήγηση των σχεδιαζομένων κρατικών ενισχύσεων.
- 13 Η Επιτροπή εξάρτησε την έγκρισή της από την τήρηση των προϋποθέσεων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις V έως VII της προσβαλλομένης αποφάσεως και ορίζονται στα άρθρα 2 έως 5 αυτής. Στην αιτιολογική σκέψη V της προσβαλλομένης αποφάσεως προβλέφθηκε, μεταξύ άλλων, «ότι δεν πρέπει να υπάρξει αύξηση της ικανότητας παραγωγής υγρού χάλυβα και τελικών προϊόντων θερμής έλασης πέραν εκείνης που απορρέει από βελτιώσεις στην παραγωγικότητα, τουλάχιστον επί μία πενταετία από την ημερομηνία της τελευταίας καταβολής ενισχύσης».
- 14 Εντούτοις, η προσβαλλομένη απόφαση, σε αντίθεση προς τις αποφάσεις της 12ης Απριλίου 1994, δεν επέβαλε τη μείωση της ικανότητας παραγωγής για τον λόγο ότι αυτό «δεν [ήταν] δυνατό από τεχνική άποψη (...) χωρίς να κλείσει η μονάδα, επειδή η Irish Steel διαθέτει μόνο μία μονάδα θερμής έλασης» (αιτιολογική σκέψη V). Εντούτοις, επέβαλε στην Irish Steel την τήρηση των ακόλουθων συμπληρωματικών προϋποθέσεων:

— να μη διευρύνει τη σειρά προϊόντων της, όπως αυτή κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή τον Νοέμβριο του 1995, κατά τα πέντε έτη που έπονται της καταβολής ενισχύσεων,

- να μην παράγει μικρές δοκούς μεγέθους μεγαλύτερου από αυτές που κατασκεύαζε κατά το ίδιο χρονικό διάστημα,

- να μην υπερβεί ένα επίπεδο παραγωγής κατεργασμένων προϊόντων θερμής ελάσεως και ημικατεργασμένων προϊόντων (πρισιμάτων) ανά οικονομικό έτος μέχρι τις 30 Ιουνίου 2000,

- να περιορίσει σε ορισμένο επίπεδο τις ευρωπαϊκές της πωλήσεις κατεργασμένων προϊόντων (στο έδαφος της Κοινότητας, στην Ελβετία και τη Νορβηγία) κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

15 Με πράξη της 18ης Ιουνίου 1996, η εταιρική επωνυμία της εταιρίας Irish Steel μεταβλήθηκε σε Irish Ispat Ltd (στο εξής: Ispat).

Διαδικασία

16 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, στις 10 Ιουλίου 1996 η Wirtschaftsvereinigung Stahl ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 33 της Συνθήκης, να ακυρωθεί η προσβαλλομένη απόφαση.

17 Παράλληλα, μια άλλη προσφυγή ασκήθηκε στις 11 Ιουνίου 1996 κατά της ίδιας αποφάσεως από την ένωση British Steel. Πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τον αριθμό T-89/96.

- 18 Στην παρούσα υπόθεση, το Συμβούλιο κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, στις 13 Δεκεμβρίου 1996, αίτηση παρεμβάσεως στη δίκη προς στήριξη των αιτημάτων της καθής. Με διάταξη της 5ης Φεβρουαρίου 1997, ο πρόεδρος του πρώτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση αυτή.
- 19 Η προσφεύγουσα, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ζήτησε από το Πρωτοδικείο να υποχρεώσει την Επιτροπή, ως μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, να της ανακοινώσει όλα τα έγγραφα που αφορούν την υιοθέτηση από τα μέλη της Επιτροπής της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 20 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή (τέταρτο πενταμελές τμήμα), το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις και ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου SEC (96) 199 και των κυρωθέντων πρακτικών της συνεδριάσεως της Επιτροπής της 7ης Φεβρουαρίου 1996. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Νοεμβρίου 1998.

Αιτήματα των διαδίκων

- 21 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·
- επικουρικώς, να ακυρώσει την απόφαση αυτή, καθόσον επιτρέπει στην Irish Steel αύξηση του επιπέδου παραγωγής που υπερβαίνει τη συνολική παραγωγή ως προς το έτος εμπορίας 1994/95·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

22 Η καθής, υποστηριζόμενη από το Συμβούλιο, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Αιτήματα των διαδίκων

- 23 Η Επιτροπή βάλλει κατά του παραδεκτού της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 33 της Συνθήκης, η προσφυγή ακυρώσεως ασκείται «εντός μηνός υπολογιζομένου, κατά περίπτωση, από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της αποφάσεως ή της συστάσεως». Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει το άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ σε συνδυασμό με το άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 230 ΕΚ), το οποίο προβλέπει ότι, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης πράξεως, η προθεσμία αρχίζει από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1988, 236/86, Dillinger Hüttenwerke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 3761).
- 24 Η προσβαλλομένη απόφαση, η οποία είναι ατομική απόφαση απευθυνόμενη στην Ιρλανδία, ούτε κοινοποιήθηκε ούτε ανακοινώθηκε στην προσφεύγουσα. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, παρά τούτα, η προσφεύγουσα έλαβε εν προκειμένω γνώση της αποφάσεως αυτής, για πρώτη φορά, την ημέρα της συνεδριάσεως της Συμβουλευτικής Επιτροπής ΕΚΑΧ (στο εξής: Συμβουλευτική Επιτροπή) στην οποία εκπροσωπούνταν, ήτοι στις 25 Οκτωβρίου 1995.

Εν πάση περιπτώσει, οι δηλώσεις της προσφεύγουσας που δημοσιεύθηκαν σε δύο άρθρα εφημερίδων, στην *Engineer* της 21ης Μαρτίου 1996 και στην *Irish Times* της 28ης Μαρτίου 1996, καθιστούν φανερό ότι γνώριζε ήδη κατά τον χρόνο αυτόν το πλήρες περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η προθεσμία του ενός μηνός άρχισε επομένως να τρέχει, το αργότερο, από το τέλος του Μαρτίου 1996 και, κατά συνέπεια, η προσφυγή που ασκήθηκε στις 10 Ιουλίου 1996 είναι εκπρόθεσμη.

- 25 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι, σε αντίθεση προς την άποψη που υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το άρθρο 33 της Συνθήκης δεν επιτρέπει την επιλογή μεταξύ του χρονικού σημείου της δημοσίευσής και του χρονικού σημείου της γνώσεως της πράξεως. Η ερμηνεία αυτή απορρέει από μια ολόκληρη σειρά σκέψεων, ιδίως από το πνεύμα και τον σκοπό της προθεσμίας που δίνει το προβάδισμα στην ασφάλεια δικαίου, από τη σημασία που έχει για τους ενδιαφερομένους η δυνατότητα ταχείας αντιδράσεως και, ιδίως, από την απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-380/94, AUFASS και AKT κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-2169, σκέψη 42).
- 26 Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και αν γινόταν δεκτό υπέρ της προσφεύγουσας ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, δεν είχε γνώση του πλήρους περιεχομένου της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά πάγια νομολογία εναπόκειται σ' αυτόν που έχει γνώση της υπάρξεως της πράξεως «να ζητήσει το πλήρες κείμενό της εντός εύλογης προθεσμίας» (διάταξη του Δικαστηρίου της 5ης Μαρτίου 1993, C-102/92, Ferrière Acciaierie Sarde κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-801, σκέψεις 18 και 19). Η προσφεύγουσα δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση αυτή.
- 27 Η προσφεύγουσα αρνείται ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη. Κατά το άρθρο 33 της Συνθήκης, το κρίσιμο γεγονός από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία είναι αυτό της δημοσίευσής. Η προσφεύγουσα θεωρεί επίσης ότι δεν έλαβε γνώση του πλήρους περιεχομένου της προσβαλλομένης αποφάσεως πριν από τη δημοσίευσή. Εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 33 της Συνθήκης της παρέχει την επιλογή να ασκήσει την προσφυγή αμέσως αφού λάβει γνώση της προσβαλλομένης αποφάσεως ή μετά τη δημοσίευσή της.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 28 Κατά το άρθρο 33, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, προσφυγές ακυρώσεως ασκούνται εντός μηνός υπολογιζομένου, κατά περίπτωση, από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της αποφάσεως ή της συστάσεως. Το Δικαστήριο, ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή υπό το φως του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ έχει κρίνει ότι, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως, εναπόκειται στο πρόσωπο που πληροφορηθήκε την ύπαρξη πράξεως που το αφορά να ζητήσει το πλήρες κείμενο εντός εύλογης προθεσμίας, επί ποινή εκπτώσεως από το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής, πλην όμως, με την επιφύλαξη αυτή, η προθεσμία αρχίζει από τη στιγμή κατά την οποία ο τρίτος ενδιαφερόμενος έλαβε ακριβή γνώση του περιεχομένου και της αιτιολογίας της συγκεκριμένης πράξεως, ώστε να μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματός του για άσκηση προσφυγής (προπαρατεθείσα απόφαση του Δικαστηρίου Dillinger Hüttenwerke κατά Επιτροπής, σκέψη 14, και η παρατιθέμενη νομολογία, και απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990, C-180/88, Wirtschaftvereinigung Eisen- und Stahlindustrie κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-4413, σκέψεις 22 έως 24).
- 29 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο έχει ήδη κρίνει, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, ότι το κριτήριο της ημερομηνίας κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει γνώση της πράξεως, ως σημείο ενάρξεως της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής, έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με εκείνα της δημοσιεύσεως ή της κοινοποιήσεως της πράξεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-11/95, BP Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3235, σκέψη 47 και η παρατιθέμενη νομολογία).
- 30 Εν προκειμένω, η απόφαση δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 21 Μαΐου 1996. Επομένως, δεδομένου ότι η προσφυγή κατατέθηκε στις 10 Ιουλίου 1996, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ασκήθηκε εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 33, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης προθεσμίας του ενός μηνός, ήτοι από το τέλος της δεκάτης τετάρτης ημέρας από τη δημοσίευση, παρεκταθείσα κατά έξι ημέρες λόγω αποστάσεως, κατ' εφαρμογή των άρθρων 102, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και 1 του παραρτήματος II του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- 31 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν χρειάζεται να εφαρμοστεί το επικουρικό κριτήριο και, επομένως, τα επιχειρήματα με τα οποία η Επιτροπή επιχειρεί να αποδείξει ότι η προσφεύγουσα είχε γνώση της προσβαλλομένης αποφάσεως πριν από τη δημοσίευσή της ή ότι όφειλε να ζητήσει το πλήρες κείμενό της εντός εύλογης προθεσμίας δεν ασκούν επιρροή.
- 32 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο λόγος περί απαραδέκτου της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

- 33 Η προσφεύγουσα αναφέρεται προς στήριξη της προσφυγής της σε διάφορες αιτιάσεις που μπορούν να συνοψιστούν σε δύο λόγους, από τους οποίους ο πρώτος αντλείται από την παράβαση της Συνθήκης ή κάθε κανόνα παραγώγου δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της, ο δε δεύτερος από την παράβαση ουσιώδους τύπου.
- 34 Η προσφεύγουσα, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προσκομίσεως ορισμένων εγγράφων από την Επιτροπή, παραιτήθηκε από ένα από τα σκέλη του τελευταίου λόγου που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της συλλογικότητας.

Επί του λόγου που στηρίζεται στην παράβαση της Συνθήκης ή κάθε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της

- 35 Κατ' ουσίαν, ο λόγος αυτός περιλαμβάνει εννέα αιτιάσεις που προβάλλει η προσφεύγουσα. Η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νομιμότητας, καθόσον δεν συνάδει προς τον πέμπτο κώδικα, καθόσον συνιστά παράβαση των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη την εσωτερική οικονομία του άρθρου 3 της Συνθήκης, καθόσον συνιστά παραβίαση της αρχής της συσταλτικής ερμηνείας, καθόσον

τακτοποιεί μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις, καθόσον συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, καθόσον δεν λαμβάνει υπόψη το άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης, καθόσον συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, τέλος, καθόσον συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

Επί της μη τηρήσεως του πέμπτου κώδικα

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 36 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο πέμπτος κώδικας συνιστά κανόνα αυξημένης τυπικής ισχύος γενικού χαρακτήρα που η Επιτροπή οφείλει να τηρεί κατά την έκδοση ατομικών αποφάσεων. Δυνάμει του άρθρου 14, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, ο κώδικας ενισχύσεων είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και δεσμεύει όλα τα υποκείμενα της κοινοτικής έννομης τάξεως, περιλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων. Δεδομένου ότι ρυθμίζει λεπτομερώς την πολιτική των ενισχύσεων προς τη χαλυβουργία, η Επιτροπή, παρεκκλίνοντας από τις διατάξεις του, παραβίασε την αρχή της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου και την αρχή της νομιμότητας. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1533, σκέψη 208), και T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1611).
- 37 Επιπλέον, ο πέμπτος κώδικας, σε αντίθεση προς τους προηγούμενους κώδικες, δεν προβλέπει καμία δυνατότητα παρεκκλίσεων. Επομένως, μόνο οι ενισχύσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 2 έως 5 του κώδικα ενισχύσεων μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς και, κατά συνέπεια, να εγκρίνονται από την Επιτροπή.
- 38 Επιπλέον, κατά τη θέσπιση του πέμπτου κώδικα, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, που γνώριζαν την αβέβαιη οικονομική κατάσταση της Irish Steel, εκδήλωσαν προφανώς την πρόθεση να επιβάλουν αυστηρώς τον κανόνα της απαγορεύσεως των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα του σιδήρου και χάλυβα

και να καταργήσουν τις εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτόν. Ως εκ τούτου, η κρίση στην οποία βρισκόταν η Irish Steel, χαρακτηριστική της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, ουδόλως αποτελούσε μη αναμενόμενη εξέλιξη.

39 Η Επιτροπή αρνείται ότι ο πέμπτος κώδικας έχει τον χαρακτήρα δεσμευτικής και πλήρους ρυθμίσεως όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Αυτό θα συνεπήγετο ότι η απόφαση με την οποία η Επιτροπή θέσπισε τον κώδικα αυτό θα τροποποιούσε τη Συνθήκη ορίζοντας δεσμευτικώς το περιεχόμενο του άρθρου 95 της Συνθήκης. Όμως, η ερμηνεία κατά την οποία μια διάταξη παρακάμπτοντας την όλη διαδικασία αναθεωρήσεως της Συνθήκης, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Κατά την Επιτροπή, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, το άρθρο 95 της Συνθήκης μπορεί πάντοτε να χρησιμεύει ως νόμιμο έρεισμα για την έκδοση ad hoc αποφάσεων σχετικών με τη χορήγηση ενισχύσεων σε ιδιαίτερες καταστάσεις.

40 Το Συμβούλιο προβάλλει ότι ο κώδικας ενισχύσεων και η προσβαλλομένη απόφαση στηρίζονται και οι δύο ρητώς στο άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, αμφότερες οι πράξεις αυτές έχουν την ίδια νομική φύση και την ίδια θέση από απόψεως ιεραρχίας κανόνων δικαίου. Κατά συνέπεια, ο κώδικας ενισχύσεων δεν συνιστά ιεραρχικώς ανώτερη ρύθμιση από την προσβαλλομένη απόφαση προς την οποία η εν λόγω απόφαση θα έπρεπε να συνάδει.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

41 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνηστεί ότι από την αιτιολογία του πέμπτου κώδικα (βλ. ιδίως την αιτιολογική σκέψη I) προκύπτει ότι ο κώδικας είχε πρωτίστως ως σκοπό «να μη στερηθεί η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα των ενισχύσεων για έρευνα και ανάπτυξη καθώς και για την προσαρμογή των εγκαταστάσεών της σύμφωνα με τους νέους κανόνες για την προστασία του περιβάλλοντος». Προκειμένου να μειώσει τα πλεονάσματα παραγωγικής ικανότητας και να εξισορροπήσει εκ νέου την αγορά, ο κώδικας επέτρεπε

επίσης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, «τις ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα που ενδέχεται να επισπεύσουν το μερικό κλείσιμο ορισμένων μονάδων καθώς και τις ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση της οριστικής παύσης κάθε δραστηριότητας στον τομέα του άνθρακα και χάλυβα των λιγότερο ανταγωνιστικών επιχειρήσεων». Όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, με την απόφαση *British Steel*, ο κώδικας ενισχύσεων απαριθμούσε γενικώς ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων που θεωρούσε συμβατές προς τη Συνθήκη (σκέψεις 47 και 49). Εισήγαγε παρεκκλίσεις γενικής σημασίας από την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά αποκλειστικά τις ενισχύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη, τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τις ενισχύσεις για το κλείσιμο καθώς και τις περιφερειακές ενισχύσεις για τις χαλυβουργικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο έδαφος ή σε μέρος του εδάφους ορισμένων κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη ότι οι ενισχύσεις αυτές πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις.

42. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο κώδικας ενισχύσεων συνιστά πλήρες και δεσμευτικό νομικό πλαίσιο μόνον ως προς τις ενισχύσεις που απαριθμεί και θεωρεί ότι συμβιβάζονται με τη Συνθήκη. Στον τομέα αυτό, ο κώδικας θεσπίζει ένα σύστημα ολικής ρυθμίσεως προοριζόμενο να διασφαλίσει την ομοιόμορφη μεταχείριση, στο πλαίσιο μιας ενιαίας διαδικασίας, όλων των ενισχύσεων που υπάγονται στις εξαιρούμενες κατηγορίες που ορίζει. Επομένως, η Επιτροπή δεσμεύεται από το σύστημα αυτό μόνον όταν εκτιμά το αν συμβιβάζονται προς τη Συνθήκη ενισχύσεις που αφορά ο εν λόγω κώδικας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να επιτρέψει τέτοιες ενισχύσεις με ατομική απόφαση αντιβαίνουσα στους γενικούς κανόνες που θεσπίζει ο κώδικας αυτός (βλ. τις αποφάσεις *EISA*, σκέψη 71, *British Steel*, σκέψη 50, και *Wirtschaftsvereinigung*, σκέψη 42).
43. Αντιστρόφως, οι ενισχύσεις που δεν υπάγονται στις εξαιρούμενες με τις διατάξεις του κώδικα από την απαγόρευση κατηγορίες μπορούν να τύχουν ατομικής παρεκκλίσεως από την απαγόρευση αυτή, αν η Επιτροπή θεωρεί, στο πλαίσιο της ασκήσεως της διακριτικής της ευχέρειας βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης, ότι τέτοιες ενισχύσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης. Πράγματι, ο κώδικας ενισχύσεων δεν μπορεί να έχει ως σκοπό την απαγόρευση των ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που απαριθμεί αποκλειστικώς. Η Επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητα βάσει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, το οποίο αφορά αποκλειστικά τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στη Συνθήκη (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1962, 9/61, *Κάτω Χώρες κατά Ανωτάτης Αρχής*, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 775, σκέψη 2), να απαγορεύει ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων, δεδομένου ότι μια τέτοια απαγόρευση προβλέπεται ήδη στην ίδια τη Συνθήκη, στο άρθρο 4, στοιχείο γ', αυτής. Οι ενισχύσεις που δεν υπάγονται στις κατηγορίες τις οποίες ο κώδικας εξαιρεί

από την απαγόρευση αυτή εξακολουθούν συνεπώς να εμπíπτουν αποκλειστικά στο άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης. Επομένως, όταν τέτοιες ενισχύσεις αποδεικνύονται εντούτοις αναγκαίες για την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης, η Επιτροπή μπορεί να κάνει χρήση του άρθρου 95 της Συνθήκης, προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτή την απρόβλεπτη κατάσταση, ενδεχομένως με την έκδοση ατομικής απόφασης (βλ., με το πνεύμα αυτό, τις αποφάσεις EISA, σκέψη 72, British Steel, σκέψη 51, και Wirtschaftsvereinigung, σκέψη 43).

44. Εν προκειμένω, οι κρατικές ενισχύσεις, στις οποίες αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι καθιστούν δυνατή την αναδιάρθρωση, και κατ' αυτόν τον τρόπο εμμέσως την ιδιωτικοποίηση της Irish Steel, δεν εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα ενισχύσεων. Επομένως, η Επιτροπή βασίμως μπορούσε να επιτρέψει τις ενισχύσεις αυτές με ατομική απόφαση βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης, αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.
45. Η προσφεύγουσα προέβαλε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επικαλούμενη συναφώς τις αποφάσεις EISA, British Steel και Wirtschaftsvereinigung, ότι η εισφορά σε μετρητά 2,36 ΙR£ για τη χρηματοδότηση επανορθωτικών του περιβάλλοντος έργων, αφενός, και αυτή των 0,628 εκατομμυρίων ΙR£ που προορίζεται για τη χρηματοδότηση του ελλείμματος του συνταξιοδοτικού συστήματος, αφετέρου, εμπíπτουν στις κατηγορίες που απαριθμούνται στον κώδικα ενισχύσεων και ότι, κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορούσε να την επιτρέψει κατ' άλλο τρόπο πλην της διαδικασίας που προβλέπεται από αυτόν.
46. Το άρθρο 3 του κώδικα ενισχύσεων εξαιρεί, καταρχήν, τις «ενισχύσεις που προορίζονται να διευκολύνουν την προσαρμογή στις νομικές προδιαγραφές προστασίας του περιβάλλοντος των βιομηχανικών εγκαταστάσεων που λειτουργούν από διετίας τουλάχιστον πριν από την έναρξη ισχύος των κανόνων αυτών» το ποσό των οποίων δεν υπερβαίνει «το 15 %, σε ισοδύναμο καθαρής επιδότησης, των επενδυτικών δαπανών που συνδέονται άμεσα με τα σχετικά μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος».
47. Όσον αφορά το στοιχείο της ενισχύσεως για τη χρηματοδότηση των ειδικών επανορθωτικών του περιβάλλοντος έργων (βλ. τη σκέψη 10 ανωτέρω), το στοιχείο αυτό δεν εμπíπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 του κώδικα. Ακόμα και αν το στοιχείο αυτό έχει ως σκοπό τη χρηματοδότηση της προσαρμογής των εγκαταστάσεων στις νομοθετικές επιταγές προστασίας του

περιβάλλοντος, υπερβαίνει το 15 % σε ισοδύναμο καθαρής επιδοτήσεως των σχετικών με αυτήν επενδυτικών δαπανών. Επομένως, η εν λόγω ενίσχυση δεν εξαιρείται με τη διάταξη αυτή από τη γενική απαγόρευση του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

48 Ομοίως, το άρθρο 4 του κώδικα ενισχύσεων εξαιρεί, κατ' αρχήν, από την απαγόρευση του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης τις ενισχύσεις για το εν μέρει κλείσιμο εγκαταστάσεων ή την οριστική παύση κάθε δραστηριότητας «που προορίζονται για την κάλυψη των ποσών των καταβαλλομένων στους θεθέντες σε διαθεσιμότητα ή τους πρόωρα συνταξιοδοτούμενους εργαζομένους» οι οποίοι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις.

49 Όμως, η προαναφερθείσα εισφορά των 0,628 εκατομμυρίων ΙR£ περιλαμβάνεται σ' ένα πρόγραμμα ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση της Irish Steel και δεν σκοπεί στο εν μέρει κλείσιμο της εγκαταστάσεως ή την οριστική παύση των δραστηριοτήτων της.

50 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ενισχύσεις αυτές μπορούσαν να επιτραπούν με ατομική απόφαση στηριζόμενη ευθέως στο άρθρο 95 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνταν οι προβλεπόμενες από το άρθρο αυτό προϋποθέσεις (βλ. κατωτέρω τις σκέψεις 43 και 44). Εφόσον η προσβαλλομένη απόφαση έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής από αυτό του κώδικα ενισχύσεων, δεδομένου ότι εγκρίνει, για εξαιρετικούς λόγους και *una tantum* (μόνον κατά τούτο), ενισχύσεις που καταρχήν δεν θα μπορούσαν να συμβιβάζονται προς τη Συνθήκη, η εξαίρεση που επιτρέπει είναι τελείως ανεξάρτητη από τον κώδικα ενισχύσεων. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν υπόκειται στους όρους που θέτει ο εν λόγω κώδικας και, κατά συνέπεια, εμφανίζεται υπό συμπληρωματική μορφή σε σχέση με αυτόν εν όψει της επιδιώξεως των σκοπών που ορίζει η Συνθήκη.

51 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αδικαιολόγητη παρέκκλιση από τον πέμπτο κώδικα, αλλά, αντιθέτως, συνιστά πράξη που, όπως ακριβώς και αυτός, στηρίζεται στις διατάξεις του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, η αναφορά στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Langnese-Iglo κατά Επιτροπής και Schöller κατά Επιτροπής είναι άσχετη εν προκειμένω, διότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν θεσπίστηκε στο πλαίσιο του πέμπτου κώδικα.

- 52 Κατά συνέπεια, η προσβαλλομένη απόφαση δεν στερείται νομιμότητας λόγω φερομένης μη τηρήσεως του κώδικα ενισχύσεων.

Επί της παραβάσεως των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 53 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι κακώς η Επιτροπή στηρίζεται στο άρθρο 95 της Συνθήκης για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Κατά το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, απαγορεύονται «οι επιδοτήσεις ή ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή οι ειδικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται από αυτά, υπό οποιαδήποτε μορφή». Επομένως, οι κρατικές ενισχύσεις δεν συνιστούν μία από τις «περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη» ως προς τις οποίες θα ήταν δικαιολογημένη η χρησιμοποίηση του άρθρου 95 της Συνθήκης. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι η φράση «περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη» πρέπει να έχει την έννοια «μη ρυθμιζόμενες», πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωση των κρατικών ενισχύσεων, εν όψει της απαγορεύσεως του άρθρου 4, στοιχείο γ' της Συνθήκης. Όπως αντιθέτως, οι κρατικές ενισχύσεις προβλέφθηκαν από τη Συνθήκη και απαγορεύθηκαν. Εξάλλου, το ζήτημα αυτό αποτελεί καθαρώς νομικό ζήτημα ως προς το οποίο η Επιτροπή ουδόλως διαθέτει περιθώρια εκτιμήσεως.
- 54 Η προσφεύγουσα προβάλλει επίσης ότι, ακόμη και αν η Επιτροπή υπογράμμισε στην πρώτη παράγραφο της αιτιολογικής σκέψεως IV της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι οι επιδοτήσεις που χορηγούνται στην Irish Steel συντονίζονται με την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης, στους οποίους αναφέρονται ιδίως τα άρθρα 2 και 3, δεν προκύπτει σαφώς για ποιους σκοπούς πρόκειται. Εξάλλου, στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης διευκρινίζεται ότι οι σκοποί της Κοινότητας πρέπει να επιδιώκονται «χάρη στη δημιουργία μιας κοινής αγοράς κατά τους όρους του άρθρου 4». Εν όψει της απαγορεύσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης δεν

είναι θεμιτό να λαμβάνονται μέτρα σε αντίθεση προς τον κανόνα αυτόν με την αιτιολογία ότι επιδιώκονται οι σκοποί των άρθρων 2 έως 4 της Συνθήκης.

55 Επιπλέον, οι επίμαχες ενισχύσεις δεν τείνουν προς την πραγματοποίηση ενός από τους σκοπούς στους οποίους αναφέρονται τα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης. Κανένα από τα στοιχεία τους δεν συμβάλλει στον «εκσυγχρονισμό της παραγωγής» ή στη «βελτίωση της ποιότητας», επειδή σκοπούν στην αντιστάθμιση των προηγουμένων ζημιών. Εξάλλου, εν όψει της πλεονάζουσας προσφοράς στον χαλυβουργικό τομέα, οι επίμαχες ενισχύσεις δεν μπορούν να συμβάλλουν στην «ανάπτυξη των διεθνών συναλλαγών». Όσον αφορά τον σκοπό που προβλέπεται στο άρθρο 3, στοιχείο δ', της Συνθήκης, κατά το οποίο τα όργανα της Κοινότητας οφείλουν «να μεριμνούν για τη διατήρηση των συνθηκών, οι οποίες ωθούν τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν και βελτιώνουν το παραγωγικό τους δυναμικό», η βεβαιότητα μιας επιχειρήσεως για την εσασεί δυνατότητα αντισταθμίσεως των ζημιών μέσω κρατικών ενισχύσεων θα απάλλασσε την επιχείρηση αυτή από την υποχρέωση αντιμετώπισεως του ανταγωνισμού μέσω καινοτομιών και ορθολογισμού. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τα συμφέροντα των καταναλωτών. Συγκεκριμένα, η ενίσχυση δεν σκοπεί στον «κανονικό εφοδιασμό της κοινής αγοράς λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των τρίτων χωρών» ούτε «να εξασφαλίσει» σ' όλους τους καταναλωτές της κοινής αγοράς (...) ίση πρόσβαση στις πηγές παραγωγής», διότι ο εφοδιασμός μπορεί να εξασφαλιζεται από επιχειρηματίες που παράγουν αποδοτικώς χάλυβα εντός της Κοινότητας. Η «ανάπτυξη της απασχολήσεως», η οποία αποτελεί μία από τις αποστολές της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, δεν μπορεί να επιτευχθεί ούτε μέσω των κρατικών ενισχύσεων συνεπεία της απαγορεύσεως του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ούτε μέσω ατομικών μέτρων.

56 Τέλος, η προσβαλλομένη απόφαση στερείται επίσης νομιμότητας, καθόσον δεν είναι απαραίτητη για την επιδίωξη των σκοπών της Συνθήκης. Συναφώς, η προσφεύγουσα επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Οκτωβρίου 1985, 214/83, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 3053, σκέψη 30).

57 Η Επιτροπή, όσον αφορά το ζήτημα αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης, υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή σκοπεί στο να της παρέχει τη δυνατότητα να αντιδρά ταχέως, αποτελεσματικά και καταλλήλως σε απρόβλεπτες καταστάσεις που διακυβεύουν την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, και σε αντίθεση προς τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα, η Επιτροπή έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως προκειμένου να εξετάσει αν μια πραγματική κατάσταση

συνιστά μία «από τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη» δικαιολογούσα τη χρησιμοποίηση του άρθρου 95 της Συνθήκης. Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα δεν εξέθεσε κατά πόσον η Επιτροπή διέπραξε κατάχρηση εξουσίας χαρακτηρίζοντας την κατάσταση της Irish Steel ως εξαιρετική κατάσταση που δεν προβλέπεται από τη Συνθήκη και εκδίδοντας την προσβαλλομένη απόφαση. Αυτό ισχύει ομοίως ως προς τις προϋποθέσεις της αναγκαιότητας και του χαρακτήρα των ενισχύσεων ως απαραίτητων.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 58 Το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης απαγορεύει, κατ' αρχήν, τις κρατικές ενισχύσεις εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, στο μέτρο που μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο για την πραγματοποίηση των ουσιαστών στόχων της Κοινότητας που ορίζει η Συνθήκη, ιδίως για τη δημιουργία ενός καθεστώτος ελεύθερου ανταγωνισμού.
- 59 Ωστόσο, η ύπαρξη μιας τέτοιας απαγορεύσεως δεν σημαίνει ότι κάθε κρατική ενίσχυση στον τομέα της ΕΚΑΧ πρέπει να θεωρείται ασυμβίβαστη προς τους στόχους της Συνθήκης. Το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ερμηνευόμενο υπό το φως του συνόλου των στόχων της Συνθήκης, όπως ορίζονται στα άρθρα της 2 έως 4, δεν αποβλέπει στο να εμποδίσει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων που μπορούν να συμβάλουν στην πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης. Το άρθρο αυτό παρέχει στα κοινοτικά θεσμικά όργανα την ευχέρεια να εκτιμούν το συμβατό προς τη Συνθήκη και, ενδεχομένως, να εγκρίνουν τη χορήγηση τέτοιων ενισχύσεων, στον τομέα που καλύπτει η Συνθήκη. Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται από την απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής* (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 547, ιδίως σ. 561), και την απόφαση *British Steel* (σκέψη 41), κατά τις οποίες, όπως ορισμένες μη κρατικές χρηματοοικονομικές συνδρομές προς επιχειρήσεις που παράγουν άνθρακα ή χάλυβα που επιτρέπονται από τα άρθρα 55, παράγραφος 2, και 58, παράγραφος 2, της Συνθήκης δεν μπορούν να χορηγηθούν παρά μόνο από την Επιτροπή ή με τη ρητή έγκρισή της, ομοίως το άρθρο 4, στοιχείο γ', της

Συνθήκης έχει την έννοια ότι παρέχει στα κοινοτικά όργανα αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα των ενισχύσεων στο εσωτερικό της Κοινότητας.

60 Στην κανονιστική οικονομία της Συνθήκης, το άρθρο 4, στοιχείο γ, δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να επιτρέπει κατά παρέκκλιση ενισχύσεις σχεδιαζόμενες από τα κράτη μέλη και συμβατές προς τους στόχους της Συνθήκης, στηριζόμενη στο άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω Συνθήκης προκειμένου να αντιμετωπίσει απρόβλεπτες καταστάσεις (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Κάτω Χώρες κατά Ανωτάτης Αρχής και την απόφαση British Steel, σκέψη 42).

61 Εξάλλου, στο μέτρο που, αντιθέτως προς τη Συνθήκη ΕΚ, η Συνθήκη ΕΚΑΧ δεν απονέμει στην Επιτροπή ή το Συμβούλιο καμία ειδική εξουσία προκειμένου να εγκρίνουν τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα, δυνάμει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης, επομένως, να επιτρέπει, σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζεται, τις ενισχύσεις που θεωρεί ότι είναι αναγκαίες για την επίτευξη αυτών των σκοπών (βλ. ιδίως την απόφαση EISA, σκέψεις 61 έως 64 και την παρατιθέμενη νομολογία). Σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, εφόσον μια ενίσχυση κρίνεται αναγκαία για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς του χάλυβα, δεν συνιστά πλέον κρατική ενίσχυση απαγορευόμενη από τη Συνθήκη.

62 Η προϋπόθεση της αναγκαιότητας πληρούται ιδίως όταν ο οικείος τομέας αντιμετωπίζει καταστάσεις εξαιρετικής κρίσεως. Συναφώς, το Δικαστήριο τόνισε, με την παρατεθείσα απόφασή του Γερμανία κατά Επιτροπής (σκέψη 30), «τη στενή σχέση που υφίσταται, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΧ σε περίοδο κρίσεως, μεταξύ της χορηγήσεως ενισχύσεων στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα και των προσπαθειών αναδιαρθρώσεως που απαιτούνται από τον εν λόγω βιομηχανικό κλάδο». Η Επιτροπή εκτιμά κατά διακριτική ευχέρεια, στο πλαίσιο αυτής της εφαρμογής, αν συμβιβάζονται προς τις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης οι ενισχύσεις που προορίζονται να συνοδεύσουν τα μέτρα αναδιαρθρώσεως (απόφαση EISA, σκέψεις 77 και 78).

63 Στον τομέα αυτόν, ο έλεγχος νομιμότητας πρέπει να περιορίζεται στην εξέταση του αν η Επιτροπή υπερέβη ενδεχομένως τα σύμφωτα προς την εξουσία της εκτιμήσεως όρια αλλοιώνοντας ή εκτιμώντας προφανώς εσφαλμένως τα

πραγματικά περιστατικά ή ενεργώντας κατά κατάχρηση εξουσίας ή διαδικασίας (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 25).

- 64 Η προσβαλλομένη απόφαση εκθέτει στην αιτιολογική σκέψη IV ότι αποβλέπει στον στόχο «της διαμόρφωσης μιας υγιούς και βιώσιμης από οικονομική άποψη διάρθρωσης του τομέα του χάλυβα στην Ιρλανδία». Κατά συνέπεια, πρέπει να ελεγχθεί, κατά πρώτον, αν ένας τέτοιος στόχος αντιβαίνει προς τους σκοπούς που προβλέπονται στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης και, κατά δεύτερον, αν η προσβαλλομένη απόφαση ήταν αναγκαία για την επίτευξη αυτών των σκοπών.
- 65 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, εν όψει των διαφορετικών σκοπών που καθορίζει η Συνθήκη, ο ρόλος της Επιτροπής συνίσταται στο να διασφαλίζει τον μόνιμο συμβιβασμό αυτών των διαφορετικών σκοπών, χρησιμοποιώντας τη διακριτική της ευχέρεια της προκειμένου να επιτύχει την εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 1958, 9/56, Meroni κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 171, συγκεκριμένα 192, της 21ης Ιουνίου 1958, 8/57, Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 271 (συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά), και της 29ης Σεπτεμβρίου 1987, 351/85 και 360/85, Fabrique de fer de Charleroi και Dillinger Hüttenwerke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3639, σκέψη 15]. Ειδικότερα, στην απόφαση της 18ης Μαρτίου 1980, 154/98, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78 και 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 και 85/79, Valsabbia κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 489, σκέψη 54), το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν η Επιτροπή ερευνά την ύπαρξη ενδεχομένων αντιφάσεων μεταξύ των σκοπών, θεωρούμενων χωριστά, οφείλει να αποδίδει σε έναν από τους σκοπούς του άρθρου 3 της Συνθήκης την πρωτεύουσα σημασία που κατά τη γνώμη της μπορούν να απαιτούν οι οικονομικές περιστάσεις και γεγονότα εν όψει των οποίων εξέδωσε την απόφασή της.
- 66 Όσον αφορά το ζήτημα αν η εξυγίανση της δικαιούχου επιχειρήσεως συμβάλλει στην πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως διευκρίνισε το Πρωτοδικείο στις αποφάσεις του EISA, British Steel και Wirtschaftsvereinigung, η ιδιωτικοποίηση μιας επιχειρήσεως, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η κατάργηση θέσεων εργασίας σε εύλογο βαθμό, συντελούν στην πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης, δεδομένης της ευαισθησίας του χαλυβουργικού τομέα και του γεγονότος ότι η επιδείνωση της κρίσεως θα ενείχε τον κίνδυνο να προκαλέσει, στην οικονομία των οικείων κρατών μελών, εξαιρετικά σοβαρές και παρατει-

νόμενες διαταραχές. Όμως, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη ενίσχυση σκοπεί στη διευκόλυνση της ιδιωτικοποίησης της δικαιούχου δημοσίας επιχειρήσεως, της αναδιαρθρώσεως των υφισταμένων εγκαταστάσεων και της καταργήσεως των θέσεων εργασίας σε αποδεκτό βαθμό (βλ. την αιτιολογική σκέψη II της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ούτε ότι ο τομέας του σιδήρου και χάλυβα έχει, εντός πολλών κρατών μελών, ουσιάδη σημασία, λόγω του ότι οι χαλυβουργικές εγκαταστάσεις κείνται σε περιφέρειες χαρακτηριζόμενες από κατάσταση υποαπασχολήσεως και λόγω του ότι τα διακυβευόμενα οικονομικά συμφέροντα είναι πολύ σημαντικά. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ενδεχόμενες αποφάσεις για το κλείσιμο και για την κατάργηση θέσεων εργασίας θα μπορούσαν να δημιουργήσουν, ελλείψει μέτρων υποστηρίξεως εκ μέρους των δημοσίων αρχών, πολύ σοβαρές δυσχερείες δημοσίας τάξεως, επιδεινώνοντας ιδίως το πρόβλημα της ανεργίας και ενέχοντας τον κίνδυνο δημιουργίας μιας καταστάσεως μείζονος οικονομικής και κοινωνικής κρίσεως (απόφαση British Steel, σκέψη 107). Όμως το γεγονός ότι η Irish Steel είναι η μόνη χαλυβουργική επιχείρηση στην Ιρλανδία ενισχύει αναπόφευκτα τα αποτελέσματα που θα μπορούσε ενδεχόμενο κλείσιμο να προκαλέσει στην οικονομία και στην κατάσταση της απασχολήσεως του κράτους μέλους.

67 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η προσβαλλομένη απόφαση, αποβλέποντας στην αντιμετώπιση τέτοιων δυσχερειών με την εξυγίανση της Irish Steel, πληροί τις επιταγές της Συνθήκης, καθόσον επιχειρεί αναμφισβήτητα να διασφαλίσει «τη συνεχή απασχόληση», όπως απαιτεί το άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Επιπλέον, επιδιώκει τους σκοπούς που καθιερώνει το άρθρο 3 της Συνθήκης και αφορούν, μεταξύ άλλων, τη «διατήρηση των συνθηκών, οι οποίες ωθούν τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν και βελτιώνουν το παραγωγικό τους δυναμικό» (στοιχείο δ') και την προαγωγή της «κανονικής επεκτάσεως και του εκσυγχρονισμού της παραγωγής καθώς και της βελτιώσεως της ποιότητας υπό συνθήκες που αποκλείουν έναντι των ανταγωνιστικών βιομηχανιών κάθε προστασία» (στοιχείο ζ') (βλ., με αυτό το πνεύμα, την απόφαση British Steel, σκέψη 108).

68 Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση συμβιβάζει διαφορετικούς σκοπούς της Συνθήκης προκειμένου να διασφαλίσει την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς.

69 Πρέπει, επιπλέον, να ελεγχθεί αν η προσβαλλομένη απόφαση ήταν αναγκαία για την πραγματοποίηση των σκοπών αυτών. Όπως το Δικαστήριο διευκρίνισε στη σκέψη 30 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Γερμανία κατά Επιτροπής, η Επιτροπή «σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να εγκρίνει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την επίτευξη των

σκοπών που καθορίζει η Συνθήκη και οι οποίες θα μπορούσαν να επιφέρουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά σιδήρου και χάλυβα» (απόφαση British Steel, σκέψη 110).

- 70 Πρέπει εκ προοιμίου να υπομνηστεί ότι στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, το Δικαστήριο δέχεται σταθερά ότι «η Επιτροπή έχει διακριτική εξουσία, της οποίας η άσκηση προϋποθέτει εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσεως που πρέπει να γίνονται σε κοινοτικό πλαίσιο» (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, 730/79, Philip Morris κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 13, σκέψη 24, και προπαρατεθείσα Matra κατά Επιτροπής, καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 13ης Σεπτεμβρίου 1995, T-244/93 και T-486/93, TWD κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2265, σκέψη 82, και British Steel, σκέψη 112).
- 71 Όμως, από την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. αιτιολογική σκέψη III), όπως και από την ανακοίνωση της 11ης Οκτωβρίου 1995, προκύπτει ότι το σχέδιο αναδιαρθρώσεως που συμβάδιζε με την ιδιωτικοποίηση της Irish Steel παρουσιάστηκε στην Επιτροπή ως η μόνη λύση που επέτρεπε την ανάκαμψη της εταιρίας με το ελάχιστο κοινωνικοοικονομικό κόστος (βλ. ιδίως το σημείο 5 επ. της ανακοινώσεως). Η πώληση της εταιρίας σε ιδιώτη επενδυτή που δραστηριοποιείται σε διεθνές επίπεδο και ο οποίος έχει μεγάλη πείρα στον τομέα του σιδήρου και χάλυβα, καθώς και την ικανότητα να εξυγιάνει χαλυβουργικές επιχειρήσεις που δεν είναι αποδοτικές αποτέλεσαν, μεταξύ άλλων, παράγοντες σταθμίσεως που ώθησαν την Επιτροπή να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, η βιωσιμότητα του σχεδίου αναδιαρθρώσεως που συνδέεται με την ιδιωτικοποίηση της Irish Steel επιβεβαιώθηκε από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι έκριναν ότι οι προτεινόμενες από την Ispat International επενδύσεις καθιστούσαν δυνατή την πραγματοποίηση της αναγκαίας αυξήσεως της παραγωγικότητας και της μείωσης του κόστους (βλ. ιδίως τα σημεία 7.15 έως 7.18 και 13.1 της ανακοινώσεως της 11ης Οκτωβρίου 1995).
- 72 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι η Επιτροπή παρέβη τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης.

Επί της αντιθέσεως προς την εσωτερική οικονομία του άρθρου 3 της Συνθήκης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

73 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν στοχεύει στην πραγματοποίηση των σκοπών που προβλέπονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης ούτε, ελλείψει δυνατότητας συγκερασμού τους, ενός από τους σκοπούς αυτούς και ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση των σκοπών που διατείνεται ότι επιδιώκει. Ο σκοπός που διατυπώνει η Επιτροπή ενός «εφοδιασμού πλησίον του καταναλωτή» αποτελεί σκοπό που, πρώτον, δεν περιλαμβάνεται στη Συνθήκη και, δεύτερον, είναι άσχετος, διότι ο εν προκειμένω κύριος σκοπός συνίσταται στο να διασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές θα έχουν την ίδια πρόσβαση στην αγορά και όχι πρόσβαση πλησίον της αγοράς. Εξάλλου, η προσφεύγουσα τονίζει ότι μόνο 6 % του κύκλου εργασιών της Irish Steel πραγματοποιήθηκε στην Ιρλανδία.

74 Η Επιτροπή αντικρούει τον ισχυρισμό ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν είναι ικανή να συμβάλει στην επίτευξη των σκοπών που διατυπώνονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

75 Το σκέλος αυτό του πρώτου λόγου ισοδυναμεί με αναφορά στην επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η προσφεύγουσα με βάση την αναγκαιότητα της ενισχύσεως για την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης (βλ. ανωτέρω τις σκέψεις 55 έως 57). Όμως, η αιτίαση αυτή κρίθηκε ήδη αβάσιμη. Εν πάση περιπτώσει, φαίνεται να εξακολουθεί να είναι χρήσιμη η υπόμνηση ότι στην προπαρατεθείσα απόφαση Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges κατά Ανωτάτης Αρχής (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 271, συνοπτική μετάφραση) το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «θα πρέπει ουσιαστικώς να γίνεται κάποιος συμβιβασμός μεταξύ των διαφόρων σκοπών του άρθρου 3, διότι είναι προδήλως αδύνατο να πραγματοποιηθούν όλοι μαζί και κάθε ένας από αυτούς

στο μέγιστο όριο, δεδομένου ότι οι σκοποί αυτοί συνιστούν γενικές αρχές, η πραγματοποίηση και η εναρμόνιση των οποίων πρέπει να επιδιώκεται κατά το μέτρο του δυνατού».

- 76 Εν προκειμένω, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, διαπίστωσε ότι το σχέδιο εξυγιάνσεως της Irish Steel, στην κατάσταση κρίσεως του κλάδου (που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη I της προσβαλλομένης αποφάσεως), αποτελούσε κατάλληλο μέσο για την επίτευξη ορισμένων από τους σκοπούς της Συνθήκης, ιδίως αυτών που μνημονεύονται ανωτέρω στη σκέψη 67. Όμως, η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η προσφεύγουσα, ιδίως ως προς τον σκοπό του «εφοδιασμού πλησίον του καταναλωτή», δεν αρκεί για να καταδείξει την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής, διότι ο σκοπός αυτός συνιστά απλώς έναν από αυτούς που σταθμίστηκαν κατά το χρονικό σημείο της λήψεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 77 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο που να επιτρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως, θεωρώντας ότι οι επίμαχες ενισχύσεις ήταν χρήσιμες και αναγκαίες για την πραγματοποίηση ορισμένων από τους σκοπούς της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, πρέπει ομοίως να απορριφθεί η αιτίαση που αντλείται από την παράβαση της εσωτερικής οικονομίας του άρθρου 3 της Συνθήκης.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της συσταλτικής ερμηνείας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 78 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παραβίαση της συσταλτικής ερμηνείας, όπως έχει διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου ως προς την ερμηνεία των άρθρων 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 30 ΕΚ), 48 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 39 ΕΚ) και 55 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 45 ΕΚ). Η Επιτροπή υποστήριξε και αυτή την εν λόγω αρχή στο

πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ) και διευκρίνισε ότι «οι παρεκκλίσεις από την αρχή του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά κατά την εξέταση κάθε καθεστώτος ενισχύσεων ή κάθε ξεχωριστού μέτρου ενίσχυσης» (απόφαση 89/348/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 1988, σχετικά με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τη Γαλλική Κυβέρνηση σε μια επιχείρηση που κατασκευάζει υλικά για τον τομέα των αυτοκινήτων — VALEO, ΕΕ 1989, L 143, σ. 44, δεύτερο εδάφιο της αιτιολογικής σκέψης VI).

79 Πρέπει να συναχθεί ότι οι εξαιρέσεις του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης, πρέπει να περιορίζονται, ως προς τη διάρκεια και την έκτασή τους, σ' αυτό που είναι αυστηρώς αναγκαίο, ότι δεν είναι δυνατό να επιτρέπονται παρά μόνο προσωρινώς και ότι εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, μόνον ο κώδικας ενισχύσεων πληροί αυτές τις προϋποθέσεις. Η χρησιμοποίηση του άρθρου 95 της Συνθήκης, όπως με την προσβαλλομένη απόφαση, δεν εξυπηρετεί τίποτα άλλο παρά τη διαιώνιση των ενισχύσεων σε επιχειρήσεις, χωρίς ποτέ να τις καθιστά αποδοτικές.

80 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Irish Steel έτυχε επανειλημμένως κρατικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, η επιχείρηση έλαβε κατά τα έτη 1980 έως 1985 ενισχύσεις ύψους 183 εκατομμυρίων ΙR£ (ανακοίνωση 95/C). Η εισφορά αυτή υπερέβη το καταβληθέν εταιρικό κεφάλαιο 125 εκατομμυρίων ΙR£. Η εφαρμογή της αρχής της συσταλτικής ερμηνείας ως προς τη χορήγηση δημοσίων επιδοτήσεων έχει ως συνέπεια το να μην μπορεί μια επιχείρηση να επιδοτηθεί, προκειμένου να αντικαταστήσει το εταιρικό της κεφάλαιο, παρά μία μόνο φορά.

α

81 Η Επιτροπή θεωρεί ότι κακώς η προσφεύγουσα εξομοιώνει το άρθρο 95 της Συνθήκης προς ρύθμιση συνιστώσα εξαίρεση. Η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται ρητά σε καμία αρχή της Συνθήκης, αλλά σκοπεύει να καταστήσει δυνατό, όπως και το άρθρο 235 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 308 ΕΚ), την πραγματοποίηση των σκοπών της Συνθήκης στις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται από αυτήν.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 82 Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας στηρίζεται στην άποψη, η οποία ήδη κρίθηκε εσφαλμένη, ότι μόνον ο κώδικας ενισχύσεων πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο έκρινε επίσης ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 95 της Συνθήκης, όσον αφορά την αναγκαιότητα της ενισχύσεως για την πραγματοποίηση ορισμένων από τους σκοπούς της Συνθήκης πληρούνται εν προκειμένω (βλ. τις σκέψεις 70 έως 72 ανωτέρω).
- 83 Εν πάση περιπτώσει, η μνημονευόμενη αρχή δεν παραβιάστηκε. Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις IV, δεύτερο εδάφιο, και VI της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι οι εν λόγω ενισχύσεις ήταν χρονικώς περιορισμένες. Επομένως, η προσβαλλομένη απόφαση χορήγησε στη δικαιούχο επιχείρηση προθεσμία μέχρι τις 30 Ιουνίου 1998 για να ξαναγίνει αποδοτική (άρθρο 1, παράγραφος 2). Ομοίως, επέβαλε ορισμένες προϋποθέσεις (βλ. τις σκέψεις 13 και 14 ανωτέρω) προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο αυστηρώς αναγκαίο. Ιδίως, όρισε το επίπεδο των καθαρών χρηματικών επιβαρύνσεων εξ αρχής στο 3,5 % τουλάχιστον του ετησίου κύκλου εργασιών, πράγμα που αντιστοιχεί στον μέσο όρο του κοινοτικού τομέα της χαλυβουργίας (άρθρα 2 και 3).
- 84 Το γεγονός ότι η Irish Steel έτυχε ενισχύσεων στο παρελθόν και ότι οι εισφορές αυτές υπερέβησαν το καταβληθέν εταιρικό της κεφάλαιο των 125 εκατομμυρίων IR£ συνιστά απλώς ένα από τα στοιχεία της εκτιμήσεως που πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό σημείο της λήψεως της αποφάσεως, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την ικανότητα της επιχείρησης να καταστεί αποδοτική εντός εύλογης προθεσμίας. Όμως, όπως ήδη μνημονεύθηκε (βλ. τη σκέψη 71 ανωτέρω), από την προσβαλλομένη απόφαση και, πλέον λεπτομερώς, από την ανακοίνωση της 11ης Οκτωβρίου 1995 προκύπτει ότι υπήρξε ένα σύνολο πολλών παραγόντων, ιδίως αυτού της παρεμβάσεως της Ispat International, που ελήφθησαν υπόψη. Επιπλέον, το γεγονός ότι ελήφθησαν ενισχύσεις στο παρελθόν δεν μπορεί να συνιστά στοιχείο που δικαιολογεί ανατροπή των ενισχύσεων, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.
- 85 Κατά συνέπεια, η αιτίαση της παραβιάσεως της αρχής της συσταλτικής ερμηνείας πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παράνομης τακτοποιήσεως ενισχύσεων που δεν κοινοποιήθηκαν προηγουμένως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 86 Η προσφεύγουσα εκθέτει, χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού από την καθής, ότι κατά το έτος 1993 το ιρλανδικό Δημόσιο παρέσχε την εγγύησή του για ποσό 10 εκατομμυρίων IR£ ενός δανείου προς την Irish Steel. Το δάνειο αυτό εγκρίθηκε με επιτόκιο ευνοϊκότερο από το επιτόκιο της αγοράς. Η ενίσχυση που αποτέλεσε το δάνειο αυτό δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων (βλ. σκέψη 7 ανωτέρω).
- 87 Η ενίσχυση αυτή, ως προς την οποία δεν υφίσταται τυπική νομιμότητα, δε μπορεί να καταστεί εκ των υστέρων νόμιμη μέσω εγκριτικής απόφασης της Επιτροπής. Αυτό επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφασή του της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires και Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon (Συλλογή 1991, σ. I-5505, σκέψη 16, στο εξής: απόφαση FNCE).
- 88 Η προσφεύγουσα προσθέτει με το υπόμνημά της απαντήσεως ότι από την προσβαλλομένη απόφαση δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή προέβη στην εξέταση του συμβατού της επίμαχης ενισχύσεως προς την κοινή αγορά. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν μπορούσε να νομιμοποιήσει την ενίσχυση που δεν της είχε κοινοποιηθεί χρησιμοποιώντας το άρθρο 95 της Συνθήκης, διότι η διάταξη αυτή αφορά απλώς την έκδοση αποφάσεων που ρυθμίζουν περιπτώσεις για το μέλλον.
- 89 Η Επιτροπή προβάλλει ότι η μη τήρηση της διαδικασίας κοινοποιήσεως δεν έχει, ούτε στην περίπτωση του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ) ούτε στην περίπτωση του άρθρου 6 του

πέμπτου κώδικα, που προβλέπει την ίδια υποχρέωση προηγούμενης κοινοποιήσεως και την απαγόρευση πρόωρης καταβολής ποσών, επίπτωση επί του συμβατού, ως προς την ουσία, της ενισχύσεως προς την κοινή αγορά.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 90 Το σύστημα που δημιούργησε η Συνθήκη ΕΚΑΧ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και εφόσον τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 95 της Συνθήκης, να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων που είναι αναγκαίες για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς σιδήρου και χάλυβα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η απαγόρευση του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης δεν συνιστά απαγόρευση απαλλαγμένη αιρέσεων ή απόλυτη.
- 91 Η εγγενής σ' αυτό το σύστημα εγκρίσεως ενισχύσεων λογική προϋποθέτει, όλως εξ αρχής, όσον αφορά τις ατομικές αποφάσεις, αίτηση εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 95 της Συνθήκης εκ μέρους του κράτους μέλους προς την Επιτροπή και, στη συνέχεια, την εξέταση της αναγκαιότητας της ενισχύσεως εν όψει της πραγματοποιήσεως των σκοπών της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, το σύστημα που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ αποτελείται, όπως και το σύστημα του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ από δύο ξεχωριστά στάδια. Το πρώτο έχει τεχνικό χαρακτήρα και συνεπάγεται για τα κράτη μέλη την υποχρέωση κοινοποιήσεως στην Επιτροπή όλων των μελετωμένων ενισχύσεων και την απαγόρευση καταβολής τους πριν εγκριθούν από αυτήν (η οποία υποχρέωση απορρέει απλούστατα από το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης)· το δεύτερο έχει ουσιαστικό χαρακτήρα και συνίσταται στην ανάλυση της αναγκαιότητας της ενισχύσεως εν όψει της πραγματοποιήσεως ορισμένων από τους σκοπούς της Συνθήκης. Εξάλλου, το άρθρο 6 του κώδικα ενισχύσεων προβλέπει σε σχέση με τις ενισχύσεις που απαλλάσσει από την απαγόρευση του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης μια τελείως παρόμοια διαδικασία κοινοποιήσεως και εξετάσεως του συμβατού τους.
- 92 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η επίμαχη ενίσχυση, ύψους 1,217 εκατομμυρίων IR£, που αντιστοιχούσε στην εγγύηση του Δημοσίου που κάλυπτε δύο δάνεια μέχρι 12 εκατομμύρια IR£ (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 7), χορηγήθηκε χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή (βλ., ιδίως, το σημείο 9 της ανακοινώσεως 95/C). Επομένως, απομένει να εξεταστεί αν, εν όψει αυτής της ελλείψεως προηγούμενης κοινοποιήσεως, η προσβαλλομένη απόφαση

συνιστά, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, παράνομη τακτοποίηση της ενισχύσεως αυτής.

- 93 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η παράβαση των υποχρεώσεων στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να απαλλάξει την Επιτροπή από την εξέταση του συμβατού της ενισχύσεως από πλευράς του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ και ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να την κηρύξει παράνομη, χωρίς να έχει ελέγξει αν η ενίσχυση συμβιβάζεται ή όχι με την κοινή αγορά (βλ., με το πνεύμα αυτό, την απόφαση FNCE, σκέψη 13).
- 94 Όμως, δεδομένου ότι η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης δεν συνιστά παρά μία καταρχήν απαγόρευση και δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις που θεωρούνται αναγκαίες για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς, η προηγούμενη κοινοποίηση έχει τεχνικό επίσης χαρακτήρα σε σχέση με την τελική απόφαση περί του συμβατού της ενισχύσεως και, επιπλέον, της αναγκαιότητάς της προκειμένου να πραγματοποιηθούν ορισμένοι σκοποί της Συνθήκης. Η έλλειψη της κοινοποιήσεως αυτής δεν αρκεί για να απαλλαγεί ή ακόμη και να εμποδιστεί η Επιτροπή από το να αναλάβει πρωτοβουλία στηριζόμενη στο άρθρο 95 της Συνθήκης και, ενδεχομένως, από το να κηρύξει τις ενισχύσεις συμβατές με την κοινή αγορά. Εν προκειμένω, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση της Irish Steel, περιλαμβανομένης της επίδικης ενισχύσεως, ήταν αναγκαίες για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς και δεν συνεπάγονταν απαράδεκτες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, η έλλειψη κοινοποιήσεως δεν μπορεί να θίξει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, ούτε στο σύνολό της ούτε όσον αφορά τη μη προηγούμενως κοινοποιηθείσα ενίσχυση.
- 95 Κατά τα λοιπά, η υιοθέτηση αυτής της θέσεως από την Επιτροπή δεν εμποδίζει τους ενδιαφερομένους που θίγονται από την πρόωγη καταβολή της ενισχύσεως να προσφύγουν στα εθνικά δικαστήρια ζητώντας να αναγνωριστεί η ακυρότητα των πράξεων εκτελέσεως της παράτυπης ενισχύσεως ή να επιδικαστεί αποζημίωση για τις ζημίες που ενδεχομένως υπέστησαν, ακόμη και αν η ενίσχυση κηρύχθηκε στη συνέχεια συμβατή προς την κοινή αγορά. Πράγματι, το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει το άμεσο αποτέλεσμα της

απαγορεύσεως των κρατικών ενισχύσεων που θέτει το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης (απόφαση της 23ης Απριλίου 1956, 7/54 και 9/54, Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 25 (συνοπτική μετάφραση). Εξάλλου, όπως η Επιτροπή ορθώς μνημονεύει, το Δικαστήριο, στην απόφαση FNCE, υπογραμμίζει το άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ και την υποχρέωση των εθνικών δικαστηρίων να αντλούν συναφώς τις αναγκαίες συνέπειες προκειμένου να αποκαθιστούν τη νομιμότητα και, ενδεχομένως, να αποζημιώνουν τους ιδιώτες για τις ζημίες που υφίστανται λόγω της παράνομης χορηγήσεως κρατικής ενισχύσεως. Εντούτοις, το γεγονός ότι το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ έχει άμεσο αποτέλεσμα, αφενός, δεν έχει άμεση επίπτωση επί της κατ' ουσίαν εξετάσεως της ενισχύσεως και, αφετέρου, δεν συνεπάγεται τον παράνομο χαρακτήρα της αποφάσεως περί συμβατού που λαμβάνει η Επιτροπή (σκέψεις 13 και 14).

- 96 Επιπλέον, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ως προς την ανυπαρξία ελέγχου του συμβατού της ενισχύσεως αυτής προς την κοινή αγορά στερείται βάσεως. Πράγματι, από την αιτιολογική σκέψη II, έβδομο εδάφιο, όγδοη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η βαλλόμενη ενίσχυση περιλαμβάνετο στο σύνολο των σχεδιαζομένων ενισχύσεων και ότι υποβλήθηκε στην έγκριση της Επιτροπής. Επιπλέον, από την ανακοίνωση της 11ης Οκτωβρίου 1995 (βλ., μεταξύ άλλων, τα σημεία 11.8 έως 11.11) προκύπτει ότι η Επιτροπή υπολόγισε το ποσό των 1,217 εκατομμυρίων IR£ ως ακολούθως:

«Η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχει και θα υφίσταται στοιχείο ενισχύσεως στις εγγυήσεις, διότι οι εγγυήσεις αυτές δεν συνοδεύονταν από καμία προμήθεια, η δε νέα εταιρία θα εξακολουθεί να απολαύει των κατ' αυτόν τον τρόπο παρασχεθέντων πλεονεκτημάτων. Εν όψει της διάρκειας των δανείων (περίπου δώδεκα μήνες και δέκα έτη αντιστοίχως) και με βάση την υπόθεση ότι θα έπρεπε κανονικά να καταβληθεί προμήθεια 3 %, ή Επιτροπή θεωρεί ότι οι εγγυήσεις αντιστοιχούν σε στοιχείο ενισχύσεως 1,217 εκατομμυρίων IR£ (1,502 εκατομμυρίων ECU), ήτοι κατά προσέγγιση 10 % του ποσού των δανείων» (σημείο 11.10).

- 97 Κατά συνέπεια, η αιτίαση που αφορά την προβαλλόμενη παράνομη τακτοποίηση των ενισχύσεων που δεν είχαν κοινοποιηθεί προηγουμένως στερείται ερείσματος.

Επί της παραβίασως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, μέσω του κώδικα ενισχύσεων, η Επιτροπή έθεσε τις αρχές που διέπουν τη δράση της στον τομέα αυτόν. Επομένως, κάθε περιορισμός των αρχών αυτών, όταν δεν είναι επαρκώς δικαιολογημένος, συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 1ης Δεκεμβρίου 1983, 190/82, Blomefield κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3981, σκέψη 20, και της 29ης Μαρτίου 1984, 25/83, Buick κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1773, σκέψη 15).
- 99 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν εξέθεσε στην προσβαλλομένη απόφαση κατά πόσον η κατάσταση της Irish Steel δικαιολογεί τη μη εφαρμογή του κώδικα ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, η προσβαλλομένη απόφαση εκθέτει μόνο γενικώς την κατάσταση κρίσεως στην οποία βρίσκεται η κοινοτική βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα στο σύνολό της. Όμως, το πλαίσιο αυτό, ήδη γνωστό στην Επιτροπή κατά τον χρόνο θεσπίσεως του κώδικα ενισχύσεων, δεν μπορούσε να δικαιολογήσει, χωρίς να παραβιαστεί η αρχή της ισότητας, τη μη εφαρμογή των κανόνων που προβλέπονται από τον εν λόγω κώδικα.
- 100 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η καθής παραβίασε επίσης την αρχή της ισότητας, καθόσον προέβη σε διαφορετική μεταχείριση παρόμοιων καταστάσεων. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή αρνήθηκε να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις, κατ' εφαρμογήν του πέμπτου κώδικα, σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε παρόμοια κατάσταση με αυτήν της Irish Steel, όπως η Hamburger Stahlwerke GmbH και η Neue Maxhütte GmbH. Εντούτοις, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, στις δύο αυτές περιπτώσεις, η Γερμανική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση δεν είχε υποβάλει αίτηση εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης.

- 101 Η Επιτροπή, εξάλλου, αντικρούει το ότι αρνήθηκε να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων σε παρόμοιες καταστάσεις. Τα παραδείγματα που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, διότι, στις υποθέσεις αυτές δεν είχε υπάρξει αίτηση εξαιρέσεως κατά την έννοια του άρθρου 95 της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, δεν ετίθετο ζήτημα εφαρμογής αυτής της διατάξεως. Επιπλέον, οι περιπτώσεις των επιχειρήσεων Neue Maxhütte GmbH και Hamburger Stahlwerke GmbH παρουσίαζαν και άλλες σημαντικές διαφορές σε σχέση με την περίπτωση της Irish Steel, ιδίως την έλλειψη προσηκόντως καταρτισμένου σχεδίου αναδιαρθρώσεως.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 102 Πρέπει εκ προοιμίου να επισημανθεί ότι η αιτίαση αυτή στηρίζεται εν μέρει στην άποψη, που ήδη δεν έγινε δεκτή, ότι η Επιτροπή έπρεπε να εφαρμόσει εν προκειμένω τους κανόνες του πέμπτου κώδικα. Η προσφεύγουσα, επικαλούμενη τη μη τήρηση της αρχής της ισότητας, φαίνεται να παραδέχεται πάντως ότι, ακόμη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πέμπτος κώδικας είναι το εφαρμοστέο νομικό σύστημα, η Επιτροπή μπορεί να παρεκκλίνει από τους κανόνες που προβλέπει ο κώδικας αυτός, όταν η παρέκκλιση αυτή είναι αντικειμενική και επαρκώς δικαιολογημένη. Όμως, όπως τονίστηκε προηγουμένως, η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή δεν παρεξέκλινε από τον πέμπτο κώδικα, αλλά απλώς θεώρησε, ορθώς, ότι ο πέμπτος κώδικας δεν είχε εφαρμογή.
- 103 Όσον αφορά την αιτίαση ότι η Επιτροπή δεν συμμορφώθηκε προς την αρχή της ισότητας αντιμετωπίζοντας διαφορετικά την περίπτωση της Irish Steel από τις περιπτώσεις των Neue Maxhütte GmbH και Hamburger Stahlwerke GmbH, πρέπει να υπομνηστεί η νομολογία κατά την οποία «για να μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι προέβη σε δυσμενή διάκριση, θα πρέπει να έχει αντιμετωπίσει με διαφορετικό τρόπο όμοιες καταστάσεις, ζημιώνοντας ορισμένους επιχειρηματίες σε σχέση με άλλους, χωρίς η διαφορετική αυτή μεταχείριση να δικαιολογείται από την ύπαρξη σχετικά σημαντικών αντικειμενικών διαφορών» [βλ. μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1962, 17/61 και 20/61, Klöckner Werke και Hoesch κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 787 (συνοπτική μετάφραση), και της 15ης Ιανουαρίου 1985, 250/83, Finsider κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 131, σκέψη 8]. Προκειμένου να κριθεί αν η προσαπτόμενη στην Επιτροπή μεταχείριση της οποίας έτυχε η Irish Steel συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να εξεταστεί αν η μεταχείριση αυτή στηρίζεται στην ύπαρξη αντικειμενικών διαφορών.

- 104 Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η περίπτωση της Irish Steel δεν ήταν παρόμοια προς τις περιπτώσεις των άλλων μνημονευομένων εταιριών. Πράγματι, στην περίπτωση της Neue Maxhütte GmbH και της Hamburger Stahlwerke GmbH, δεν υπήρχε αίτηση εξαιρέσεως βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης εκ μέρους της Γερμανικής Κυβερνήσεως ούτε σχέδιο αναδιαρθρώσεως βάσει του οποίου θα μπορούσε η Επιτροπή να εκτιμήσει τη βιωσιμότητα των υποβληθέντων προγραμμαμάτων ενισχύσεων. Όμως, τα στοιχεία αυτά, το υποστατό των οποίων δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, διαφοροποιούν αντικειμενικά την περίπτωση των εταιριών αυτών από εκείνη της Irish Steel.
- 105 Κατά συνέπεια, η αιτίαση που αντλείται από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της μη τηρήσεως του άρθρου 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 106 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν χρησιμοποίησε το άρθρο 56, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', της Συνθήκης για να αντιμετωπίσει την περίπτωση της Irish Steel. Δυνάμει της διατάξεως αυτής, η Ιρλανδική Κυβέρνηση έπρεπε να είχε υποβάλει στην Επιτροπή αίτηση προκειμένου να εγκριθεί ενίσχυση για το κλείσιμο.
- 107 Το γεγονός ότι η Συνθήκη περιέχει μια διάταξη βάσει της οποίας μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι ανάγκες μιας μη αποδοτικής χαλυβουργικής επιχειρήσεως, ιδίως δε οι κοινωνικές συνέπειες από το αναγκαστικό κλείσιμο, έχει ως συνέπεια την εξαφάνιση της βασικής προϋποθέσεως για τη χρησιμοποίηση του άρθρου 95 της Συνθήκης, διότι η περίπτωση την οποία θέλησε να αντιμετωπίσει η Επιτροπή προβλέπεται στη Συνθήκη.

108 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 109 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως την απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987, 45/86, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 1493, σκέψη 11), προκύπτει ότι η επιλογή της νομικής βάσεως μιας πράξεως δεν μπορεί να εξαρτάται μόνο από την πεποίθηση ενός θεσμικού οργάνου ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, αλλά πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία που να επιδέχονται δικαστικό έλεγχο. Μεταξύ των στοιχείων αυτών περιλαμβάνονται, ιδίως, ο σκοπός και το περιεχόμενο της πράξεως (βλ. την απόφαση της 11ης Ιουνίου 1991, C-300/89, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2867, σκέψη 10). Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι η χρησιμοποίηση μιας διατάξεως «ως έσχατης δυνατότητας», όπως του άρθρου 95 της Συνθήκης (διατάξεως αντιστοιχούσας προς το άρθρο 235 της Συνθήκης ΕΚ), ως νομικής βάσεως μιας πράξεως δικαιολογείται μόνο όταν καμία άλλη διάταξη δεν παρέχει στα κοινοτικά όργανα την αναγκαία αρμοδιότητα για να εκδώσουν την πράξη αυτή (προπαρατεθείσα απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκέψη 13).
- 110 Πρέπει να εξεταστεί μήπως, εν προκειμένω, η χορήγηση των ενισχύσεων στην Irish Steel δεν ενέπιπτε στο άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης και, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, μήπως εξερχόταν από το πλαίσιο αυτού του άρθρου, οπότε θα αποδεικνυόταν αναγκαία η χρησιμοποίηση του άρθρου 95 της Συνθήκης.
- 111 Τα προγράμματα ενισχύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης επιδιώκουν να στρέψουν το προσωπικό των επιχειρήσεων που αναγκάστηκαν να παύσουν την παραγωγή τους προς νέες δραστηριότητες. Αφορούν, μεταξύ άλλων, την επαγγελματική επανεκπαίδευση, την επαναπρόσληψη και επανεγκατάσταση των εργαζομένων που έχουν περιέλθει σε κατάσταση ανεργίας συνεπεία δυσκολιών διαθέσεως του άνθρακα και του χάλυβα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης καθιστά, ενδεχομένως, δυνατή την επίλυση ενός μέρους των προβλημάτων που αντιμετώπιζε η αναδιάρθρωση της Irish Steel, ήτοι, της επαγγελματικής επανεκπαιδεύσεως και της επανεγκαταστάσεως των

εργαζομένων. Εντούτοις, το προβλεπόμενο από αυτό το άρθρο πλαίσιο δεν καθιστούσε δυνατή την επίλυση του βασικού προβλήματος το οποίο συνίστατο στην αποδοτικότητα της εταιρίας. Όμως, η εξευθεθείσα λύση που συνίσταται στην υιοθέτηση ενός σχεδίου αναδιαρθρώσεως μέσω της ιδιωτικοποιήσεως της εταιρίας που συνοδεύεται από ένα πρόγραμμα κρατικών ενισχύσεων εξέρχεται προδήλως του πλαισίου των περιπτώσεων που μπορούν να αντιμετωπιστούν με το άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

- 112 Επιπλέον, η Επιτροπή, όπως σαφώς εξέθεσε, παρακλήθηκε να λάβει θέση επί του ζητήματος αν συμβιβάζεται με τη Συνθήκη το πρόγραμμα ενισχύσεων που η Ιρλανδική Κυβέρνηση σχεδίαζε να χορηγήσει στην Irish Steel. Πάντως, το ανωτέρω άρθρο 56 προβλέπει προγράμματα ενισχύσεων που προέρχονται άμεσα από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, και όχι εθνικές ενισχύσεις. Ο παραλληλισμός και η ενδεχόμενη διάρθρωση των δύο διαδικασιών (εθνικές ενισχύσεις/κοινοτικές ενισχύσεις) προκύπτει από το ακόλουθο χωρίο της ανακοινώσεως της 11ης Οκτωβρίου 1995: «Όσον αφορά την επιδότηση μετατροπής 0,2 εκατομμυρίων IR£ (0,247 εκατομμυρίων ECU), αυτή αντιστοιχεί, κατά τις ιρλανδικές αρχές, προς τη συνεισφορά της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως ως αντιστάθμισμα επιδοτήσεως χορηγούμενης βάσει του άρθρου 56, παράγραφος 2, στοιχείο β', της Συνθήκης ΕΚΑΧ και προοριζόμενης για τη χρηματοδότηση της μετατροπής 134 εργαζομένων. Σύμφωνα με την πολιτική που ακολουθεί συνήθως εν προκειμένω, η Επιτροπή δέχεται να θεωρηθεί η επιδότηση αυτή ως κρατική ενίσχυση που συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, διότι αντιστοιχεί στην εθνική συγχρηματοδότηση που οφείλει να συμπληρώσει τη χρηματική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 56, παράγραφος 2, στοιχείο β'» (σημείο 11.6).
- 113 Κατά συνέπεια, οι σκοποί που επεδίωκε η Επιτροπή εκδίδοντας την προσβαλλομένη απόφαση εξέρχονταν του πλαισίου που προβλέπεται στο άρθρο 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης και, κατά συνέπεια, η απόφαση δεν στερείται νομιμότητας λόγω του ότι έχει ως νομική βάση το άρθρο 95 της Συνθήκης.
- 114 Επομένως, η αιτίαση που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 115 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή, εγκρίνοντας τις εν λόγω ενισχύσεις, παρεξέκλινε από τις αρχές που η ίδια και το Συμβούλιο καθόρισαν εν προκειμένω. Επομένως, διέψευσε τις προσδοκίες των επιχειρήσεων του κλάδου που είχαν πιστέψει ότι καμία, εκτός του πλαισίου του πέμπτου κώδικα, κρατική ενίσχυση δεν θα εγκρινόταν.
- 116 Δεν είναι αναγκαίο, προκειμένου να επικαλεστεί τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, μια επιχείρηση να έχει αποκτήσει τη βεβαιότητα, μέσω ρητής νομικής πράξεως, ότι καμία συμπληρωματική ενίσχυση δεν θα εγκριθεί υπέρ των ανταγωνιστών της. Αρκεί το να μπορεί να στηρίζεται με εμπιστοσύνη στον ακριβή και σαφή χαρακτήρα κάθε πράξεως των κοινοτικών οργάνων από τον οποίο τα όργανα αυτά δεν μπορούν να παρεκκλίνουν χωρίς βάσιμη αντικειμενική δικαιολογία (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Trabucchi για την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 4ης Φεβρουαρίου 1975, 169/73, *Compagnie Continental κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 1975, σ. 53, συγκεκριμένα σ. 65, και απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Νοεμβρίου 1987, 223/85, *RSV κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1987, σ. 4617).
- 117 Η πεποίθηση αυτή στηρίζεται όχι μόνο στο κείμενο του πέμπτου κώδικα, ο οποίος αποδεικνύεται ότι αποτελεί πλήρη και δεσμευτική ρύθμιση, αλλ' επίσης και σε διάφορες δηλώσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου με τις οποίες τα όργανα αυτά υποχρεώθηκαν να επιβάλλουν την τήρηση μιας αυστηρής συμπεριφοράς στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων στον εν λόγω κλάδο και να εγκρίνουν μόνο τις ενισχύσεις που συμβιβάζονται με τον πέμπτο κώδικα.
- 118 Κατά συνέπεια, οι χαλυβουργικές επιχειρήσεις σχημάτισαν την πεποίθηση ότι, μέχρι το 1996 (ημερομηνία λήξεως ισχύος του πέμπτου κώδικα), οι επενδύσεις τους δεν θα έχαναν σε αξία συνεπεία κατωτέρων τιμών εφαρμοζομένων από

επιδιοτούμενους ανταγωνιστές. Η προσβαλλομένη απόφαση κλόνισε την εμπιστοσύνη αυτή, χωρίς να ήταν δυνατό να δοθεί οποιαδήποτε δικαιολογία.

119 Το γεγονός ότι η Επιτροπή εξέδωσε στο παρελθόν παρόμοιες αποφάσεις δεν μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο για τη δημιουργία δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατά την αντίληψη της προσφεύγουσας, διότι τέτοιες αποφάσεις, όπως η προσβαλλόμενη απόφαση, στερούνται νομιμότητας.

120 Κατά την καθής, οι μνημονευόμενες από την προσφεύγουσα πράξεις δεν μπορούν να θεμελιώσουν την προσβαλλόμενη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, εν πάση δε περιπτώσει, όπως επίσης εκθέτει, η προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη αυτή.

121 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση έχει ως βάση το άρθρο 95 της Συνθήκης, διάταξη που της επιτρέπει να αντιμετωπίζει καταστάσεις μη προβλεπόμενες από τη Συνθήκη. Επομένως, εξ ορισμού, οι κατ' αυτόν τον τρόπο θεμελιούμενες αποφάσεις δεν μπορούν να θίξουν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη.

122 Επιπλέον, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν οι προσβαλλόμενες πράξεις και δηλώσεις μπορούσαν να θεμελιώσουν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της προσφεύγουσας, η προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να την έχει θίξει, διότι παρόμοιες αποφάσεις είχαν ληφθεί προηγουμένως.

123 Εξ ετέρου, το Συμβούλιο προσθέτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση εκδόθηκε προκειμένου να ληφθεί υπόψη μια «διακύμανση της οικονομικής κατάστασης» σε μια συγκεκριμένη περίπτωση. Επομένως, ως εκ της φύσεως και των σκοπών τους, τα θεσπισθέντα βάσει του άρθρου 95 μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του πέμπτου κώδικα, δεν μπορούσαν να δημιουργήσουν μια δεσμευτική και αμετάβλητη νομική κατάσταση ως προς όλους τους επιχειρηματίες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 124 Ο λόγος αυτός στηρίζεται στην ήδη απορριφθείσα άποψη ότι μόνον οι ενισχύσεις που εξαιρούνται από τον πέμπτο κώδικα μπορούν να επιτρέπονται. Όμως, όπως ήδη διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με τις αποφάσεις του EISA, British Steel και Wirtschaftsvereinigung, ο κώδικας ενισχύσεων δεν έχει το ίδιο αντικείμενο με την προσβαλλομένη απόφαση, που εκδόθηκε για να αντιμετωπιστεί μια εξαιρετική κατάσταση. Επομένως, δεν ήταν σε καμία περίπτωση ικανός να δημιουργήσει θεμιτές προσδοκίες όσον αφορά τη δυνατότητα ενδεχομένως χορηγήσεως ατομικών παρεκκλίσεων από την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων, βάσει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης σε μια απρόβλεπτη κατάσταση, όπως αυτή που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασεως (απόφαση British Steel, σκέψη 75).
- 125 Επιπλέον, και εν πάση περιπτώσει, από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι «μολονότι η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εντάσσεται στις θεμελιώδεις αρχές της Κοινότητας, οι επιχειρηματίες δεν δικαιολογούνται να τρέφουν προσδοκίες στη διατήρηση υφισταμένης καταστάσεως, όταν η κατάσταση αυτή μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα» (βλ. την απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψη 33, και την απόφαση British Steel, σκέψη 76).
- 126 Πράγματι, η εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς του χάλυβα προϋποθέτει την προφανή ανάγκη διαρκούς προσαρμογής ανάλογα με τις διακυμάνσεις της οικονομικής καταστάσεως, οι δε επιχειρηματίες δεν μπορούν να επικαλούνται κεκτημένο δικαίωμα επί της διατηρήσεως της υφισταμένης σε δεδομένη στιγμή νομικής καταστάσεως (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1979, 230/78, Eridania και Societa italiana per l'industria degli zuccheri, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 340, σκέψη 22, και του Πρωτοδικείου της 21ης Φεβρουαρίου 1995, T-472/93, Campo Ebro κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1995, σ. II-421, σκέψη 52). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει επίσης χρησιμοποιήσει την έννοια του «συνετού και ενημερωμένου επιχειρηματία» για να τονίσει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να προβλεφθεί η θέσπιση ειδικών μέτρων προοριζομένων να αντιμετωπίσουν προφανείς καταστάσεις κρίσεως, οπότε δεν είναι δυνατόν να γίνεται επίκληση της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση British Steel, σκέψη 77 και την παρατιθέμενη νομολογία).

- 127 Όμως, μετά την έκδοση των προπαρατεθεισών ατομικών αποφάσεων της 12ης Απριλίου 1994, τις οποίες εξάλλου η προσφεύγουσα προσέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου, είναι αναμφισβήτητο ότι κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως η προσφεύγουσα γνώριζε ότι η Επιτροπή στηριζόταν στο άρθρο 95 της Συνθήκης για να εκδώσει ατομικές αποφάσεις εγκρίσεως κρατικών ενισχύσεων προς τον σκοπό πραγματοποίησης ορισμένων σκοπών της Συνθήκης.
- 128 Κατά συνέπεια, η αιτίαση που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 129 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον τα οφέλη που απορρέουν από την εν λόγω ενίσχυση δεν αντισταθμίστηκαν από την επιβολή υποχρεώσεων μειώσεως της ικανότητας παραγωγής.
- 130 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η εφαρμογή της αρχής αυτής απορρέει από το άρθρο 5 της Συνθήκης, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης. Κατά το γράμμα του άρθρου 5 της Συνθήκης, η Επιτροπή όφειλε να εκπληρώσει την αποστολή της μόνο μέσω περιορισμένων επεμβάσεων (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουνίου 1958, 2/57, *Compagnie des hauts fourneaux de Chasse κατά Ανωτάτης Αρχής*, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 235).

- 131 Κατά πάγια νομολογία, έγκριση ενισχύσεως στηριζόμενη στο άρθρο 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επιφέρει στρέβλωση του ανταγωνισμού στην κοινοτική βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 30). Εντούτοις, κάθε έγκριση ενισχύσεως υπέρ μιας επιχειρήσεως συνιστά καθεαυτή πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις, πράγμα που επηρεάζει πάντοτε τις σχέσεις ανταγωνισμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 304/85, Falck κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 871, σκέψη 24).
- 132 Υπό τις συνθήκες αυτές, μόνο οι ενισχύσεις που γίνονται αποδεκτές «επί ορισμένο χρόνο» και συνδέονται με «αισθητή μείωση της παραγωγικής ικανότητας» (παρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 31) μπορούν να εγκρίνονται, διότι δεν έχουν υπερβολικά δυσμενή αποτελέσματα για τους ανταγωνιστές σε σχέση με τα πλεονεκτήματα που αναμένονται για την κοινή αγορά.
- 133 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, η προσβαλλομένη απόφαση επιτρέπει ρητά τη μαζική αύξηση της παραγωγής και ότι τα όρια παραγωγής που επέβαλε η Επιτροπή προκειμένου να «μειωθούν στο ελάχιστο οι στρεβλώσεις της αγοράς» (άρθρο 2, παράγραφοι 3 και 4, της προσβαλλομένης αποφάσεως) δεν ήταν επαρκή.
- 134 Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε το Συμβούλιο (βλ. το σημείο 4 της ανακοινώσεως της 11ης Οκτωβρίου 1995), η Irish Steel διέθετε ικανότητα παραγωγής 500 000 τόνων ρευστού χάλυβα και 343 000 τόνων μακρού μήκους προϊόντων θερμής ελάσεως. Κατά το έτος εμπορίας 1994/95, η παραγωγή προϊόντων θερμής ελάσεως ήταν της τάξεως των 258 000 τόνων. Αντιθέτως, το σχέδιο αναδιαρθρώσεως προέβλεπε την πλήρη εκμετάλλευση των υφιστάμενων ικανοτήτων παραγωγής ρευστού χάλυβα για την παρασκευή πρισμάτων και προϊόντων θερμής ελάσεως. Σύμφωνα με τα ανώτατα όρια παραγωγής που επιβλήθηκαν με την προσβαλλομένη απόφαση, το συνολικό επίπεδο παραγωγής μπορούσε ήδη να φτάσει τους 350 000 τόνους κατά το έτος εμπορίας 1995/96, ήτοι σε αύξηση περίπου 40 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος εμπορίας.
- 135 Τα αντισταθμίσιμα που απαίτησε η Επιτροπή δεν αρκούσαν για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η εγκριθείσα ενίσχυση να έχει ως αποτέλεσμα δυσανάλογη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η συνέπεια αυτή θα εμφανιζόταν

ιδίως στην αγορά πρισιμάτων κράματος, όπου υφίσταται πλεονάζουσα κοινοτική ικανότητα παραγωγής και της οποίας ορισμένα γερμανικά προϊόντα αποσύρθηκαν κατά το έτος 1993.

- 136 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η οικεία αγορά για τον υπολογισμό του μεριδίου της Irish Steel στην αγορά των πρισιμάτων είναι η αγορά των πρισιμάτων κράματος χάλυβα και όχι η αγορά των ημικατεργασμένων προϊόντων, όπως εκθέτει η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, το μερίδιο που διαθέτει η Irish Steel δεν είναι 0,2 %, όπως διευκρινίζει η Επιτροπή, αλλά 10 %.
- 137 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα ζητηθέντα αντισταθμίσιμα, ιδίως οι περιορισμοί παραγωγής και πωλήσεως, δεν είναι δυσανάλογα και δεν δημιουργούν καμία στρέβλωση του ανταγωνισμού. Εξάλλου, η στρέβλωση αυτή προβάλλεται, αλλά δεν αποδεικνύεται από την προσφεύγουσα. Επιπλέον, η παραγωγή πρισιμάτων της Irish Steel στο τέλος του χρονικού διαστήματος που καλύπτεται από την προσβαλλόμενη απόφαση (90 000 τόνοι) δεν αποτελεί παρά 0,2 % της υφιστάμενης κοινοτικής καταναλώσεως περίπου 40 000 000 τόνων, πράγμα που αποκλείει ουσιαστικώς οποιαδήποτε στρέβλωση του ανταγωνισμού.
- 138 Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι η μείωση ικανότητας παραγωγής, η οποία εξάλλου είναι αδύνατη στην περίπτωση της Irish Steel, δεν θα αποτελούσε κατ' ανάγκη απαραίτητο αντιστάθμισμα, αλλά ότι άλλα αντισταθμίσιμα θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη βάσει της διακριτικής της ευχέρειας.
- 139 Η Επιτροπή προσθέτει ότι τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιεί η προσφεύγουσα περιάγουν σε πλάνη, διότι κατά το χρονικό διάστημα 1994/95 πολύ σοβαρές απεργίες είχαν ως συνέπεια ανώμαλη μείωση της συνολικής παραγωγής. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η οικεία αγορά είναι η αγορά των πρισιμάτων, όπως έκρινε, και όχι η αγορά των πρισιμάτων κράματος χάλυβα, διότι οι παραγωγοί μπορούν χωρίς δυσκολία να μετατρέψουν την παραγωγή τους από έναν τύπο πρισιμάτων σε έναν άλλο.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 140 Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας συνίσταται κατ' ουσίαν στον ισχυρισμό ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον, αφενός, δεν επιβάλλει μείωση της παραγωγής και, αφετέρου, τα επιβληθέντα αντισταθμίσιμα δεν επαρκούν για να ελαχιστοποιηθεί η επίπτωση της ενισχύσεως επί του ανταγωνισμού.
- 141 Κατά το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, οι αποφάσεις που λαμβάνονται από την Επιτροπή για να αντιμετωπισθούν περιπτώσεις μη προβλεπόμενες από τη Συνθήκη πρέπει να τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 5 της Συνθήκης, στο οποίο αναφέρεται ότι η Επιτροπή εκπληρώνει την αποστολή της «με περιορισμένες παρεμβάσεις». Η τελευταία αυτή διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται ως καθιέρωση της αρχής της αναλογικότητας [βλ., με το πνεύμα αυτό, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Roemer στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Απριλίου 1960, 31/59, *Acciaieria e Tubificio di Brescia κατά Ανωτάτης Αρχής*, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 377 (συνοπτική μετάφραση) (Rec. 1960, σ. 151, 178 και 189)].
- 142 Στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, το Δικαστήριο έκρινε με την προπαρατεθείσα απόφασή του Γερμανία κατά Επιτροπής ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων «οι οποίες θα μπορούσαν να επιφέρουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά σιδήρου και χάλυβα» (σκέψη 30). Με το ίδιο πνεύμα, το Δικαστήριο τόνισε με την απόφασή του της 13ης Ιουνίου 1958, 15/57, *Compagnie des hauts fourneaux de Chasse κατά Ανωτάτης Αρχής* (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 235, συγκεκριμένα σ. 243), ότι το όργανο αυτό «έχει την υποχρέωση να ενεργεί με σύνεση και να μην επεμβαίνει παρά αφού σταθμίσει προσεκτικά τα διαφορετικά συμφέροντα, περιορίζοντας — κατά το δυνατόν — τις ζημίες που μπορούν να προβλεφθούν έναντι των τρίτων».
- 143 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει στον τομέα αυτό «διακριτική εξουσία η οποία αντιστοιχεί στις πολιτικές ευθύνες» υπό τις οποίες ενεργεί (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1990, C-8/89, *Zardí*, Συλλογή 1990, σ. I-2515, σκέψη 11). Συνεπώς, μόνον «η πρόδηλη ακαταλληλότητα» ή το υπερβολικό μιας αποφάσεως ληφθείσας από την Επιτροπή σε σχέση με τον στόχο που επιδιώκει μπορεί να θίξει τη νομιμότητα της αποφάσεως αυτής (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Ιουλίου

1985, 179/84, Bozzetti, Συλλογή 1985, σ. 2301, καθώς και της 11ης Ιουλίου 1989, 265/87, Schröder HS Kraftfutter, Συλλογή 1989, σ. 2237, σκέψη 22).

144 Βεβαίως, η κοινοτική νομολογία, ιδίως η προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, υπογραμμίζει σταθερά τη στενή σχέση που υφίσταται μεταξύ της χορηγήσεως ενισχύσεων στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα και των προσπαθειών αναδιαρθρώσεως που απαιτούνται από τον εν λόγω βιομηχανικό κλάδο (σκέψη 30). Επιπλέον, ο κοινοτικός δικαστής έχει υπογραμμίσει κατ' επανάληψη ότι η προσπάθεια αυτή αναδιαρθρώσεως περιελάμβανε, ειδικότερα, μείωση της παραγωγικής ικανότητας των δικαιούχων επιχειρήσεων. Εντούτοις, οι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τα συγκεκριμένα ποσά των προς έγκριση ενισχύσεων δεν περιορίζονται μόνο σε ορισμένο αριθμό τόνων ικανότητας παραγωγής που πρέπει να εξαιρεθεί, αλλά περιλαμβάνουν και άλλα στοιχεία, τα οποία ποικίλλουν από τη μία περιοχή στην άλλη, όπως οι προσπάθειες αναδιαρθρώσεως που καταβλήθηκαν στο παρελθόν, τα περιφερειακά και κοινωνικά προβλήματα που προκαλεί η κρίση της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, η τεχνολογική εξέλιξη και η προσαρμογή των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις της αγοράς (προπαρατεθείσες αποφάσεις Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψεις 31 και 34, και British Steel, σκέψη 136).

145 Κατά συνέπεια, όπως και η αρχή της αναλογικότητας, που έχει εφαρμογή εν προκειμένω, δεν απαιτεί να αποδεικνύεται η ύπαρξη ποσοτικής σχέσεως μεταξύ του ύψους των ενισχύσεων και της σημασίας των μειώσεων της ικανότητας παραγωγής που απαιτούνται, δεν απαιτεί ούτε οι μειώσεις της ικανότητας παραγωγής να αποτελούν τα μόνα απαιτητά και κατάλληλα αντισταθμίσιμα για την έγκριση των ενισχύσεων. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι δυνατή μείωση της ικανότητας παραγωγής, όπως εν προκειμένω, ή ότι η μείωση αυτή δεν αποτελεί την καταλληλότερη λύση σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς μπορεί πάντοτε να απαιτεί άλλα αντισταθμίσιμα, ήτοι περιορισμούς παραγωγής και πωλήσεων, εφόσον είναι πρόσφορα για την ελαχιστοποίηση της επιπτώσεως της ενισχύσεως επί του ανταγωνισμού. Όπως έχει ήδη κρίνει το Πρωτοδικείο, η εκτίμηση της Επιτροπής δεν μπορεί να υπόκειται σε έλεγχο στηριζόμενο αποκλειστικά σε οικονομικά κριτήρια. Η Επιτροπή μπορεί θεμιτώς να λαμβάνει υπόψη ποικίλα στοιχεία πολιτικής, οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως στο πλαίσιο της ασκήσεως της διακριτικής της ευχέρειας βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης (απόφαση British Steel, σκέψη 136).

146 Με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επέβαλε στην Irish Steel διάφορες υποχρεώσεις:

«1. Η δικαιούχος επιχείρηση δεν αυξάνει την υφιστάμενη ικανότητα παραγωγής ρευστού χάλυβα ύψους 500 000 τόνων τον χρόνο και την υφιστάμενη ικανότητα παραγωγής προϊόντων θερμής έλασης ύψους 343 000 τόνων τον χρόνο, πέραν των αυξήσεων που θα απορρεύσουν από τις βελτιώσεις της παραγωγικότητας, επί μία πενταετία τουλάχιστον από την ημερομηνία της τελευταίας καταβολής ενίσχυσης βάσει του προγράμματος.

2. Η δικαιούχος επιχείρηση δεν θα διευρύνει την τρέχουσα σειρά κατεργασμένων προϊόντων, όπως κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή τον Νοέμβριο του 1995, τα πέντε πρώτα έτη ούτε θα παραγάγει μικρές δοκούς μεγαλύτερου μεγέθους από την τρέχουσα σειρά μεγεθών. Στο πλαίσιο της τρέχουσας σειράς μεγεθών μικρών δοκών που παράγει θα περιορίσει την παραγωγή της για την κοινοτική αγορά των μεγαλύτερου μεγέθους μικρών δοκών U (imperial), HE (métrique) και IPE στο συνολικό ύψος των 35 000 τόνων τον χρόνο για αυτό το χρονικό διάστημα.

3. Η δικαιούχος επιχείρηση δεν θα υπερβεί τα ακόλουθα επίπεδα παραγωγής ανά οικονομικό έτος:

	<i>(σε χίλιους τόνους)</i>				
	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00
Κατεργα-σμένα προϊόντα θερμής έλασης	320	335	350	356	361
Πρίσματα	30	50	70	80	90

4. Η δικαιούχος επιχείρηση δεν θα υπερβεί τα παρακάτω επίπεδα ευρωπαϊκών πωλήσεων (Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Ελβετία και Νορβηγία) κατεργασμένων προϊόντων θερμής έλασης ανά οικονομικό έτος:

(σε χίλιους τόνους)

1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00
298	302	312	320	320

(...)

147 Όσον αφορά αυτά τα μέτρα περιορισμού παραγωγής και πωλήσεων που επιβλήθηκαν στην Irish Steel, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι συνιστούν το αποτέλεσμα σταθμίσεως και εξισορροπήσεως διαφόρων παραγόντων, ήτοι της ειδικής καταστάσεως του τομέα σιδήρου και χάλυβα και κυρίως της καταστάσεως πλεονάζουσας ικανότητας παραγωγής (αιτιολογική σκέψη I της προσβαλλομένης αποφάσεως), της θέσεως της Irish Steel στην οικεία αγορά (σημείο 4.3 της ανακοινώσεως της 11ης Οκτωβρίου 1995), της ικανότητας της Ispat International να αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα της δικαιούχου επιχειρήσεως (αιτιολογική σκέψη III της προσβαλλομένης αποφάσεως) και της ανάγκης επιβολής υποχρεώσεως ορισμένων αντισταθμισμάτων για τον περιορισμό της επιπτώσεως στην αγορά από τα πλεονεκτήματα που χορηγούνται με τις ενισχύσεις, επιτρέποντας πάντως στην επιχείρηση να αυξήσει την παραγωγικότητά της (αιτιολογική σκέψη V). Όμως, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι ο καθορισμός ανωτάτων ορίων για την παραγωγή και τις πωλήσεις, ως ανταλλάγματα για την έγκριση των ενισχύσεων, είναι προδήλως απρόσφορος ή υπέρμετρος.

148 Όσον αφορά την οικεία αγορά προϊόντων και το μερίδιο αγοράς της Irish Steel, που εκτιμήθηκε σε 0,2 % από την Επιτροπή, κανένα από τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως επιλέγοντας την αγορά πρισμάτων αντί της αγοράς των πρισμάτων κράματος χάλυβα. Το πολύ γενικό επιχείρημα, κατά το οποίο στο επίπεδο της χρησιμοποίησής τους τα πρισμάτα

κράματος χάλυβα διαφοροποιούνται σαφώς από τα άλλα τελικά προϊόντα, δεν αρκεί για να αμφισβητηθεί η ορθότητα της αναλύσεως της Επιτροπής κατά την οποία ο προβαλλόμενος από την προσφεύγουσα διαχωρισμός των αγορών δεν υφίσταται στο επίπεδο της παραγωγής.

- 149 Η ίδια διαπίστωση επιβάλλεται ως προς την αιτίαση που αντλείται από την επιτροπείσα με την απόφαση αύξηση της παραγωγής (κατεργασμένα προϊόντα θερμής ελάσεως: από 320 000 τόνους για το 1995/96 μέχρι 361 000 τόνους το 1999/00· πρίσματα: από 30 000 τόνους το 1995/96 μέχρι 90 000 τόνους το 1999/00), διότι τα ποσοστά που ανέφερε η προσφεύγουσα στηρίζονται σε ασυνήθιστα χαμηλά μεγέθη συγκρίσεως, ήτοι στα μεγέθη της χρήσεως 1994/95 (258 000 τόνοι, ενώ υπήρξαν χρήσεις κατά τη διάρκεια των οποίων οι πωλήσεις έφτασαν τους 281 000 τόνους — σημείο 4.4 της ανακοινώσεως της 11ης Οκτωβρίου 1995).
- 150 Κατά συνέπεια, τα συμπεράσματα της Επιτροπής, ότι, αφενός, η προβλεπόμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση αύξηση των πωλήσεων θα έχει ελάχιστη επίπτωση επί του ανταγωνισμού [0,15 % του μεριδίου αγοράς ως προς την αγορά των πρισμάτων κράματος χάλυβα = $(90\ 000 - 30\ 000) : 40\ 000\ 000$, βλ. ανωτέρω σκέψη 137] και, αφετέρου, ο καθορισμός ορίων για την παραγωγή και τις πωλήσεις της Irish Steel επί χρονικό διάστημα πέντε ετών συνιστούσε αποτελεσματική και κατάλληλη εναλλακτική λύση για τη μείωση της ικανότητας παραγωγής της, δεν εμπεριέχουν πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.
- 151 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αιτίαση που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί.
- 152 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος που αντλείται από την παράβαση της Συνθήκης ή κάθε κανόνα παραγώγου δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου που αντλείται από την παράβαση ουσιάδους τύπου

153 Η προσφεύγουσα, προς στήριξη αυτού του λόγου, προβάλλει παράβαση του δικαιώματος ακροάσεως και παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως.

Επί της παραβάσεως του δικαιώματος ακροάσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

154 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων, η Επιτροπή υποχρεούται να πληροφορεί τους ενδιαφερομένους τρίτους για την αίτηση εγκρίσεως ώστε να μπορούν αυτοί να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους.

155 Εν προκειμένω, η Επιτροπή προέβη στη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα του αρχικού σχεδίου της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως (ανακοίνωση 95/C), όχι όμως και του δεύτερου σχεδίου αναδιαρθρώσεως. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προσέβαλε το δικαίωμα της προσφεύγουσας να ακουστεί και να διατυπώσει εγκαίρως τις παρατηρήσεις της επί του υπό εξέταση σχεδίου.

156 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι ο σεβασμός του δικαιώματος ακροάσεως αποτελεί αντικειμενική διαδικαστική υποχρέωση που ισχύει έναντι όλων των επιχειρήσεων που έχουν δικαιολογούμενο συμφέρον. Επομένως, το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να αγνοείται για τον λόγο ότι οι επιχειρήσεις εκπροσωπήθηκαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή.

157 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 95 της Συνθήκης δεν προβλέπει διάταξη σχετική με την ακρόαση των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και ότι, εν όψει του εξαιρετικού χαρακτήρα αυτού του είδους αποφάσεων που περιορίζονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ, η σχετική με το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ νομολογία δεν μπορεί να έχει εφαρμογή. Εντούτοις, υπενθυμίζει ότι η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει την εξέλιξη της διαδικασίας και να προβάλλει τις παρατηρήσεις της όσον αφορά το δεύτερο σχέδιο αναδιαρθρώσεως, δεδομένου ότι εκπροσωπούσαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή της οποίας η γνώμη ζητήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

158 Η προσβαλλομένη απόφαση εκδόθηκε βάσει του άρθρου 95, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Η διάταξη αυτή προβλέπει τη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου και την υποχρεωτική διαβούλευση με τη Συμβουλευτική Επιτροπή. Δεν καθιερώνει το δικαίωμα ακροάσεως των αποδεκτών των αποφάσεων και των ενδιαφερόμενων προσώπων. Εξάλλου, το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κώδικα ενισχύσεων θεσπίζει ένα τέτοιο δικαίωμα, ορίζοντας ότι, «αν η Επιτροπή, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερόμενους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, διαπιστώσει ότι μια ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με τις διατάξεις της παρούσας αποφάσεως, πληροφορεί το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος σχετικά με την απόφασή της». Η διάταξη αυτή περιλαμβάνεται σε όλους τους κώδικες ενισχύσεων που προηγήθηκαν του πέμπτου κώδικα (βλ., συναφώς, την απόφαση 257/80/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 1ης Φεβρουαρίου 1980, περί δημιουργίας κοινοτικών κανόνων για τις ειδικές ενισχύσεις στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, JO L 29, σ. 5).

159 Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα είχε, εν πάση περιπτώσει, την ευκαιρία να προβάλει τις απόψεις της στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 18 της Συνθήκης, η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτελείται από εκπροσώπους των παραγωγών, των εργαζομένων, των καταναλωτών και των εμπόρων. Όμως, είναι βέβαιο ότι η προσφεύγουσα, ως εκπρόσωπος των γερμανικών βιομηχανιών σιδήρου και χάλυβα, εκπροσωπούσαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή. Συγκεκριμένα, κατά την 324η συνεδρίαση της εν λόγω επιτροπής, στις 24 Νοεμβρίου 1995, συζητήθηκε η έγκριση των ενισχύσεων προς την Irish Steel και ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας είχε την ευκαιρία να διατυπώσει τη γνώμη του επί των μέτρων που πρότεινε η Επιτροπή (βλ., με το πνεύμα αυτό, την απόφαση British Steel, σκέψη 176).

- 160 Εν πάση περιπτώσει, η δημοσίευση της ανακοινώσεως 95/C στην Επίσημη Εφημερίδα δεν μπορεί να περιήγαγε την προσφεύγουσα σε πλάνη ως προς την πρόταση που είχε υποβληθεί στο Συμβούλιο και επί της οποίας είχε διατυπώσει τη γνώμη της η Συμβουλευτική Επιτροπή. Πράγματι, πριν από τη δημοσίευση αυτής της ανακοινώσεως, στις 28 Οκτωβρίου 1995, η προσφεύγουσα ήταν ήδη σε θέση να γνωρίζει, μέσω της συμμετοχής της στη συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1995, ότι οι ιρλανδικές αρχές είχαν αποσύρει το πρώτο σχέδιο αναδιαρθρώσεως και είχαν υποβάλει ένα δεύτερο τροποποιημένο σχέδιο.
- 161 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να τύχει ακροάσεως, κατά τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 95 της Συνθήκης, επί της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αιτίαση ότι η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι ελαττωματική λόγω παραβιάσεως του δικαιώματος ακροάσεως της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 162 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που προβλέπεται από το άρθρο 15 της Συνθήκης.
- 163 Κατά πάγια νομολογία, τα επιχειρήματα στα οποία η καθής στηρίζει τη συλλογιστική της πρέπει να είναι σαφή και να περιλαμβάνουν τα νομικά στοιχεία που είναι χαρακτηριστικά για τη δομή και το περιεχόμενο της αποφάσεως (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 1963, 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 909, συγκεκριμένα σ. 914, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-459/93, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1675, σκέψη 31).

- 164 Στην παρούσα περίπτωση, η υποχρέωση αυτή επιβαλλόταν ακόμα περισσότερο καθόσον πρόκειται για παρέκκλιση στηριζόμενη στο άρθρο 95 της Συνθήκης το οποίο απαιτεί τη συνδρομή εξαιρετικά ειδικών περιστάσεων. Όμως, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει κατά πόσο η κατάσταση της Irish Steel, εν όψει των άρθρων 4, στοιχείο γ', και 56, παράγραφος 2, της Συνθήκης, συνιστά μία από τις περιπτώσεις που «δεν προβλέπονται (...) στη Συνθήκη», ποιοι είναι οι προβλεπόμενοι στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης σκοποί που επιδιώκονται και γιατί η Επιτροπή δεν αντιμετώπισε το κλείσιμο της Irish Steel.
- 165 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πληροί την υποχρέωση αιτιολογήσεως καθόσον εκθέτει τις αναγκαίες σκέψεις για την κατανόηση της πράξεως, κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο, εκθέτοντας τα κυριότερα πραγματικά και νομικά στοιχεία (προπαρατεθείσα απόφαση της 4ης Ιουλίου 1963, Γερμανία κατά Επιτροπής, σ. 914).

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 166 Το άρθρο 5, δεύτερο εδάφιο, τέταρτη περίπτωση, της Συνθήκης προβλέπει ότι η Κοινότητα «καθιστά γνωστούς τους λόγους της δράσεώς της». Το άρθρο 15, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης διευκρινίζει ότι «οι αποφάσεις, οι συστάσεις και οι γνώμες της Επιτροπής αιτιολογούνται και αναφέρονται στις γνώμες που έχουν υποχρεωτικά ζητηθεί». Από τις διατάξεις αυτές, καθώς και από τις γενικές αρχές της Συνθήκης, προκύπτει ότι η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση αιτιολογήσεως, όταν εκδίδει γενικές ή ατομικές αποφάσεις, όποιο και αν είναι το νομικό έρεισμα που επιλέγεται προς τον σκοπό αυτό.
- 167 Κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και να διαφαίνεται από αυτή κατά τρόπο σαφή και μη διαφορεόμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του. Ωστόσο, δεν απαιτείται η αιτιολογία να προσδιορίζει όλα τα κρίσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία. Η αιτιολογία πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει του κειμένου της πράξεως, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-56/93, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-723, σκέψη 86, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværfts-

foreningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. Π-1399, σκέψη 230). Επίσης, η αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως, μεταξύ άλλων, «του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως να λάβουν εξηγήσεις οι αποδέκτες της πράξης ή άλλα πρόσωπα που αφορά η πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 33, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ» (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, 172/83 και 226/83, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2831, σκέψη 24, και απόφαση British Steel, σκέψη 160).

168 Πρώτον, όσον αφορά τον εκ μέρους της Επιτροπής χαρακτηρισμό της ειδικής καταστάσεως της Irish Steel ως μιας από τις καταστάσεις που «δεν προβλέπεται από τη Συνθήκη», από τις αιτιολογικές σκέψεις IV, πρώτη και τρίτη παράγραφο, και VIII της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης, οι σχεδιαζόμενες κρατικές ενισχύσεις δεν μπορούσαν να εγκρίνονται παρά μόνο κατ' εξαίρεση, βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης. Επίσης, από την αιτιολογική σκέψη I προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση αιτιολόγησε τον εξαιρετικό χαρακτήρα περιγράφοντας την ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση που αντιμετώπιζε η χαλυβουργία από μερικά έτη και εκθέτοντας στην αιτιολογική σκέψη IV ότι η κρίση αυτή «θέτει σε κίνδυνο τον τομέα σε διάφορα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Ιρλανδίας».

169 Δεύτερον, από την αιτιολογική σκέψη V της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν επεδίωκε, εν προκειμένω, μείωση των ικανοτήτων παραγωγής, διότι αυτό δεν ήταν «δυνατό από τεχνική άποψη (...) χωρίς να κλείσει η μονάδα, επειδή η Irish Steel διαθέτει μόνο μία μονάδα θερμής ελάσεως» και, επιπλέον, επειδή μία τέτοια λύση θα ήταν ασυμβίβαστη προς τον «στόχο της διαμόρφωσης μιας υγιούς και βιώσιμης από οικονομική άποψη διαρθρώσεως του τομέα του χάλυβα στην Ιρλανδία» (αιτιολογική σκέψη IV).

170 Τρίτον, όσον αφορά τους προβλεπομένους στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης σκοπούς που επεδίωξε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση, στην αιτιολογική σκέψη IV της αποφάσεως αυτής εκτίθεται επίσης κατά πόσον η τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής απόψεως επίπτωση της χρηματοοικονομικής ενισχύσεως που πρότεινε η Ιρλανδία, η οποία εντάσσεται σε πρόγραμμα αναδιαρθρώσεως της Irish Steel που κρίθηκε με την ανάλυση ανεξαρτήτων εμπειρογνομόνων βιώσιμο, ανταποκρινόταν στους σκοπούς που προβλέπονται από τα άρθρα αυτά (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 67).

- 171 Εν πάση περιπτώσει, η έλλειψη πλέον ρητής εξειδικεύσεως των σκοπών στους οποίους αναφέρονται τα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανεπάρκεια αιτιολογίας (απόφαση *Wirtschaftsvereinigung*, σκέψη 145).
- 172 Τέλος, κατά απολύτως πάγια νομολογία, η αιτίαση αυτή είναι κατά μείζονα λόγο αβάσιμη καθόσον είναι βέβαιο ότι η προσφεύγουσα είχε ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία καταρτίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως μέσω του εκπροσώπου της στη Συμβουλευτική Επιτροπή και ότι γνώριζε τους πραγματικούς και νομικούς λόγους που ώθησαν την Επιτροπή να κρίνει τις ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και να μην απαιτήσει, ως αντιστάθμισμα μείωση της ικανότητας παραγωγής [βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιανουαρίου 1973, 13/72, *Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής*, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 349, σκέψη 12 (συνοπτική μετάφραση), και την απόφαση *British Steel*, σκέψη 168].
- 173 Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν στερείται νομιμότητας λόγω φερομένης παραβάσεως του καθήκοντος αιτιολογήσεως.
- 174 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος που αντλείται από την παράβαση ουσιώδους τύπου πρέπει να απορριφθεί.
- 175 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 176 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα σύμφωνα με το αίτημα της Επιτροπής.
- 177 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο, παρεμβαίνον, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

- 2) **Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδά της και στα δικαστικά έξοδα της καθής.**
- 3) **Το Συμβούλιο φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.**

Moura Ramos

García-Valdecasas

Tiili

Lindh

Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Ιουλίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. M. Moura Ramos